

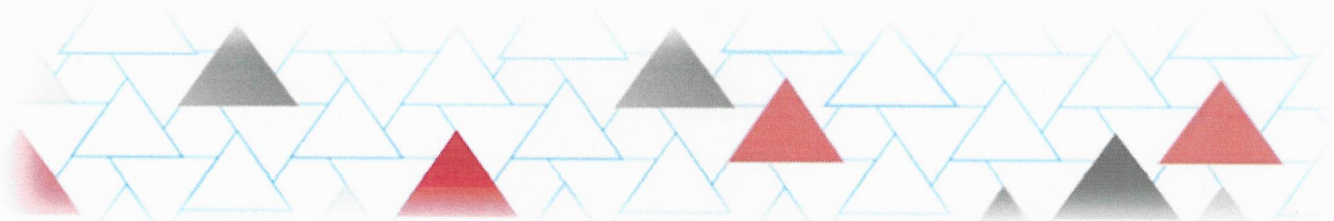
IZVJEŠĆE O FINACIJSKOJ REVIZIJI

ZAVODA ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE ŽUPANIJE ZAPADNOHERCEGOVAČKE

2019.

Broj: 01-02-08-11-3-2293-6/19

Sarajevo, srpanj 2020.

SADRŽAJ

I	IZVJEŠĆE NEOVISNOG REVIZORA.....	1
1.	IZVJEŠĆE O REVIZIJI FINACIJSKIH IZVJEŠĆA	1
2.	IZVJEŠĆE O REVIZIJI USKLAĐENOSTI	2
II	KRITERIJI ZA FINACIJSKU REVIZIJU	4
III	IZVJEŠĆE O REVIZIJI	5
1.	UVOD	5
2.	PREDMET, CILJ I OBUJAM REVIZIJE.....	6
3.	PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA IZ PRETHODNIH REVIZIJA I ANALIZA PODUZETIH MJERA	6
4.	SUSTAV UNUTARNJIH KONTROLA	8
5.	PLANIRANJE, DONOŠENJE PRORAČUNA I IZVJEŠĆIVANJE	10
6.	FINACIJSKA IZVJEŠĆA.....	12
6.1	GODIŠNJE IZVJEŠĆE O IZVRŠENJU PRORAČUNA	12
6.1.1	Prihodi i primici	12
6.1.1.1	Prihodi od doprinosa.....	12
6.1.1.2	Neporezni prihodi	13
6.1.1.3	Primljeni transferi i donacije.....	14
6.1.2	Rashodi, izdaci i financiranje	14
6.1.2.1	Rashodi i izdaci Stručne službe Zavoda	14
6.1.2.2	Rashodi zdravstvene zaštite	17
6.1.2.3	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	25
6.1.2.4	Kapitalni transferi	26
6.1.3	Finacijski rezultat	27
6.2	BILANCA STANJA	27
6.2.1	Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe	27
6.2.2	Stalna sredstva	28
6.2.3	Kratkoročne obveze i razgraničenja	29
6.2.4	Popis sredstava i obveza.....	30
6.3	IZVJEŠĆE O NOVČANIM TIJEKOVIMA.....	32
7.	IZVANBILANČNA EVIDENCIJA	32
8.	JAVNE NABAVE	32
9.	OSTALI NALAZI	35
9.1	Procesi održavanja i razvoja integralnog informacijskog zdravstvenog sustava (IZIS)	35
9.2	Sudski sporovi.....	36
10.	KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠĆA	37
IV	PRILOG: GODIŠNJA FINACIJSKA IZVJEŠĆA.....	38
	Godišnje izvješće o izvršenju proračuna za 2019. godinu	39
	Bilanca stanja na 31. 12. 2019. godine	42
	Izvješće o novčanim tijekovima za razdoblje izvješćivanja od 1. 1. do 31. 12. 2019. godine	43

I IZVJEŠĆE NEOVISNOG REVIZORA

Izvješće neovisnog revizora daje se na osnovu provedene finansijske revizije, koja obuhvaća reviziju finansijskih izvješća i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

1. IZVJEŠĆE O REVIZIJI FINANCIJSKIH IZVJEŠĆA

Negativno mišljenje

Izvršili smo reviziju finansijskih izvješća **Zavoda za zdravstveno osiguranje Županije Zapadnohercegovačke (u daljnjem tekstu: Zavod)** koja obuhvaćaju: Bilancu stanja na 31. 12. 2019. godine, Račun prihoda i rashoda, Izvješće o novčanim tijekovima, Izvješće o kapitalnim izdacima i financiranju, Posebne podatke o plaćama i broju zaposlenih, Godišnje izvješće o izvršenju proračuna za godinu koja se završava na taj dan, te Analizu iskaza – tekstualni dio, uključujući i rezime značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, zbog važnosti pitanja opisanog u odjeljku *Temelj za negativno mišljenje*, finansijska izvješća ne prikazuju istinito i fer, u svim materijalnim aspektima, finansijski položaj Zavoda na 31. 12. 2019. godine, novčane tijekove i izvršenje proračuna za godinu koja se završava na taj dan, sukladno prihvaćenom okviru finansijskog izvješćivanja.

Temelj za negativno mišljenje

Kao što je navedeno u Izvješću:

1. **Obveze temeljem paušalnih naknada, koje su regulirane međunarodnim ugovorima o socijalnom osiguranju zaključenim između BiH i država ugovornica, u iznosu od 5.960.908 KM, nisu evidentirane u bilančnoj evidenciji sukladno članku 59. Zakona o proračunima u Županiji Zapadnohercegovačkoj i članku 16. Uredbe o računovodstvu proračuna u FBiH, već u okviru izvanbilančne evidencije, što je za posljedicu imalo da je na datum bilance ukupan višak prihoda nad rashodima precijenjen, a obveze podcijenjene najmanje za navedeni iznos (točke 6.1.2.2, 6.1.3 i 7. Izvješća).**

Reviziju smo obavili sukladno Zakonu o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i primjenjivim Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI). Naše odgovornosti prema tim standardima detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvješća*.

Neovisni smo od Zavoda sukladno ISSAI-ju 130 – Etički kodeks, te etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti sukladno tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše negativno mišljenje.

Odgovornost rukovodstva i onih koji su zaduženi za upravljanje za finansijska izvješća

Rukovodstvo Zavoda odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvješća, sukladno prihvaćenom okviru finansijskog izvješćivanja u Federaciji Bosne i Hercegovine. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje unutarnjih kontrola, relevantnih za pripremu i prezentaciju finansijskih izvješća koja ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uslijed prevare ili greške, odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u napomenama uz finansijska izvješća, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su razumne u danim okolnostima.

Oni koji su zaduženi za upravljanje odgovorni su za nadziranje procesa finansijskog izvješćivanja koje je ustanovio Zavod.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvješća

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome da li su finansijska izvješća kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili greške, kao i izdati izvješće neovisnog revizora koje uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, obavljena sukladno Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija, uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prevare ili greške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili zbirno, utječu na ekonomske odluke korisnika, donesene na osnovu tih finansijskih izvješća.

Kao dio revizije, sukladno Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tijekom revizije. Mi također:

- prepoznamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja finansijskih izvješća, zbog prevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dovoljni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikazivanja, nastalog uslijed prevare, veći je od rizika nastalog uslijed greške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno izostavljanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje unutarnjih kontrola;
- stječemo razumijevanje unutarnjih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u danim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o uspješnosti unutarnjih kontrola Zavoda;
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena, kao i povezanih objava rukovodstva;
- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvješća, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijska izvješća transakcije i događaje na kojima su zasnovana na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo s rukovodstvom, između ostalih pitanja, i u vezi s planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i one u vezi sa značajnim nedostacima u unutarnjim kontrolama, koji su otkriveni tijekom revizije.

2. IZVJEŠĆE O REVIZIJI USKLAĐENOSTI

Mišljenje s rezervom

Uz reviziju finansijskih izvješća **Zavoda za zdravstveno osiguranje Županije Zapadnohercegovačke za 2019. godinu**, izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Prema našem mišljenju, osim za navedeno u odjeljku Temelj za mišljenje s rezervom, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije Zavoda za 2019. godinu sukladne su, u svim materijalnim aspektima, zakonima i drugim propisima koji su definirani kao kriteriji za danu reviziju.

Temelj za mišljenje s rezervom

Kao što je navedeno u Izvješću:

1. Prilikom izrade i donošenja **Financijskog plana za 2019. godinu i Rebalansa financijskog plana za 2019. godinu** nije se dosljedno pridržavalo odredbi **Zakona o proračunima u Županiji Zapadnohercegovačkoj**. Također, sukladno članku 106. **Zakona o zdravstvenom osiguranju**, nisu planirana i izdvojena sredstava obvezne pričuve (točka 5. **Izvješća**).
2. **Usluge održavanja integralnog informacijskog zdravstvenog sustava i usluge platnog prometa** nabavljene su bez provedenog postupka javne nabave, što nije sukladno **Zakonu o javnim nabavama i Zakonu o riznici u FBiH**. Obavljanje platnog prometa preko „**Addiko Bank**“ d.d. Sarajevo, kod koje je otvoren i depozitni račun, vršeno je bez važećeg ugovora (točka 8. **Izvješća**).

3. Nije objavljena, niti na neki drugi način osiguranicima Zavoda učinjena dostupnom Odluka o dodjeli jednokratnih novčanih pomoći i grantova na temelju koje oni mogu ostvariti pravo na jednokratnu novčanu pomoć na ime oboljenja od teških bolesti, maligne neoplazme, sistemske bolesti, teške kronične bolesti, teške neurološke bolesti i drugih teških bolesti koje životno ugrožavaju osiguranika. Zbog navedenog nije osigurana transparentnost i pravo na zaštitu svim osiguranim osobama, što nije sukladno članku 3. Zakona o proračunima u Županiji Zapadnohercegovačkoj i članku 3. Zakona o zdravstvenoj zaštiti u Županiji Zapadnohercegovačkoj (točka 6.1.2.2 Izvješća).
4. Popis stalnih sredstava i obveza na 31. 12. 2019. godine, kao i usklađivanje stvarnog stanja utvrđenog popisom s knjigovodstvenim stanjem, nije izvršeno sukladno odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH i Pravilnika o popisu imovine, potraživanja, zaliha i obveza (točka 6.2.4 Izvješća).

Reviziju usklađenosti izvršili smo sukladno Zakonu o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i ISSAI-ju 4000 – Standard za reviziju usklađenosti. Naše odgovornosti prema tom standardu detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti*.

Neovisni smo od Zavoda sukladno ISSAI-ju 130 – Etički kodeks, te etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti sukladno tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje s rezervom.

Odgovornost rukovodstva i onih koji su zaduženi za upravljanje za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih Izvješća, rukovodstvo Zavoda odgovorno je osigurati da aktivnosti, finansijske transakcije i informacije budu sukladne propisima kojima su regulirane i potvrditi da je tijekom fiskalne godine osiguralo namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje raspoloživih sredstava za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcioniranje sustava finansijskog upravljanja i kontrole.

Oni koji su zaduženi za upravljanje odgovorni su za nadziranje usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija sa zakonima i drugim propisima.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvješćima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, u svim materijalnim aspektima, sukladne zakonima i drugim propisima kojima su regulirane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li se sredstva koriste za odgovarajuće namjene i da li je poslovanje Zavoda, prema definiranim kriterijima, sukladno zakonima i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji reguliraju poslovanje subjekta revizije. Također, naša odgovornost podrazumijeva i ocjenu finansijskog upravljanja, funkcije unutarnje revizije i sustava unutarnjih kontrola.

Sarajevo, 29. 7. 2020. godine

ZAMJENIK GENERALNOG REVIZORA

Dragan Kolobarić
Dragan Kolobarić

GENERALNI REVIZOR

Dževad Nekić
Dževad Nekić

II KRITERIJI ZA FINACIJSKU REVIZIJU

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine u okviru finansijske revizije provodi reviziju finansijskih izvješća i reviziju usklađenosti. Revizija finansijskih izvješća i revizija usklađenosti podrazumijevaju proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza kako bi se utvrdilo da li su predmeti revizije, tj. finansijska izvješća, kao i aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, sukladni odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju poredbene parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Za obavljanje finansijske revizije korišteni su sljedeći kriteriji:

- Zakon o proračunima u FBiH;
 - Uredba o računovodstvu proračuna u FBiH;
 - Pravilnik o knjigovodstvu proračuna u FBiH;
 - Pravilnik o finansijskom izvješćivanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH;
- Zakon o proračunima u Županiji Zapadnohercegovačkoj;
- Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH;
- Finansijski plan za 2019. godinu i Rebalans finansijskog plana za 2019. godinu;
- Odluka o izvršenju finansijskog plana za 2019. godinu i Odluka o izvršenju Rebalansa finansijskog plana za 2019. godinu;
- Zakon o riznici u FBiH;
- Zakon o javnim nabavama;
- Zakon o radu Županije Zapadnohercegovačke;
- Zakon o porezu na dohodak;
- Zakon o doprinosima;
- Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH;
- Zakon o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru u FBiH;
- Zakon o zdravstvenom osiguranju;
- Zakon o zdravstvenoj zaštiti Županije Zapadnohercegovačke;
- Zakon o lijekovima;
- Odluka o privremenoj listi lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja Županije Zapadnohercegovačke kao i načinu njihovog propisivanja i izdavanja;
- Uredba o opsegu, uvjetima i načinu ostvarivanja prava osiguranih osoba na korištenje ortopedskih i drugih pomagala koja se odobravaju osiguranim osobama u Županiji Zapadnohercegovačkoj;
- Statut Zavoda za zdravstveno osiguranje Županije Zapadnohercegovačke;
kao i drugi podzakonski akti navedenih zakona.

III IZVJEŠĆE O REVIZIJI

1. UVOD

Zavod je utemeljen Uredbom o utemeljenju Zavoda za zdravstveno osiguranje¹ koju je Vlada Županije Zapadnohercegovačke (u daljnjem tekstu: ŽZH) donijela 2. 5. 2002. godine. U razdoblju od 1. 1. 1997. do 31. 12. 2001. godine Zavod je bio u sklopu Međuzupanijskog zavoda zdravstvenog osiguranja Mostar (u daljnjem tekstu: Međuzupanijski zavod). Odlukom o razdruživanju i Protokolom o raspodjeli prihoda, obveza i potraživanja Međuzupanijskog zavoda od 22. 7. 2002. godine, uređena su pitanja imovine i obveza Zavoda, nastala iz poslovanja u okviru Međuzupanijskog zavoda.

Sukladno Zakonu o zdravstvenom osiguranju² i Statutu, Zavod obavlja sljedeću djelatnost: provodi politiku razvoja i unapređenja zdravstvene zaštite koja se osigurava obaveznim zdravstvenim osiguranjem, planira i prikuplja novčana sredstva obveznog zdravstvenog osiguranja, te plaća usluge zdravstvenim ustanovama i privatnim zdravstvenim djelatnostima, obavlja poslove u vezi s ostvarivanjem prava osiguranih osoba, brine o zakonitom i pravovremenom ostvarivanju tih prava, te im pruža stručnu pomoć u ostvarivanju prava i zaštite njihovih interesa, obavlja poslove ugovaranja sa zdravstvenim ustanovama i privatnim zdravstvenim djelatnostima, sudjeluje u izradi i provodi međunarodne ugovore o socijalnom osiguranju u dijelu koji se odnosi na obvezno zdravstveno osiguranje, obavlja poslove u vezi s ostvarivanjem zdravstvene zaštite u inozemstvu, te uređuje ostala pitanja vezana za ostvarivanje prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja.

Unutarnja organizacija, način rada, nadležnost i djelokrug rada organizacijskih dijelova Zavoda, kao i druga pitanja koja se odnose na organizaciju rada i djelovanje Zavoda, utvrđeni su Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta od 15. 9. 2014. godine, na koji je Vlada ŽZH dala suglasnost. Sistematizirana su radna mjesta za 64 izvršitelja, a na 31. 12. 2019. godine u Zavodu je bilo 57 zaposlenih. Temeljne organizacijske jedinice u sjedištu Zavoda su stručne službe: Ured ravnatelja, Služba za odnose s osiguranicima, Služba za ekonomske poslove i Služba za razvoj i analizu. U sklopu Zavoda, izvan sjedišta, djeluju područne organizacijske jedinice (područni uredi) na području svake općine na prostoru ŽZH: Grude, Ljubuški, Posušje i Široki Brijeg.

Tijela upravljanja i rukovođenja Zavodom su: Upravno vijeće, ravnatelj i zamjenik ravnatelja.

Upravno vijeće upravlja Zavodom i obavlja poslove sukladno zakonu, Statutu i drugim aktima Zavoda. Imenovano je Rješenjem Vlade Županije od 10. 11. 2015. godine na mandatno razdoblje od četiri godine u sastavu: Zdravko Bešlić – predsjednik i članovi Ivan Bešlić, Vinka Đevenica, Petar Majić, Anđelko Mikulić, Zoran Slišković, Ivan Herceg, Luka Pavlović i Vedran Markotić. Petar Majić je obnašao funkciju v. d. predsjednika Upravnog vijeća od 13. 5. do 3. 10. 2019. godine, zbog privremene spriječenosti za rad uslijed teške bolesti predsjednika Upravnog vijeća.³ Vlada Županije je 3. 10. 2019. godine donijela Rješenje o razrješenju dužnosti predsjednika Upravnog vijeća uslijed smrti imenovanog, te Rješenje o privremenom imenovanju za predsjednika Upravnog vijeća, Velimira Markote, kojem mandat traje do isteka mandata Upravnom vijeću imenovanom 2015. godine, odnosno do okončanja postupka konačnog imenovanja Upravnog vijeća Zavoda. Prvi natječaj za imenovanje novog saziva Upravnog vijeća Vlada ŽZH je poništila, te je 12. 3. 2020. godine donijela Rješenje o imenovanju privremenog Upravnog vijeća Zavoda u istom sastavu, koje je imenovano na razdoblje od šest mjeseci, odnosno do okončanja natječajnog postupka za imenovanje novog saziva Upravnog vijeća.

Ravnatelj organizira i rukovodi poslovanjem Zavoda, te predstavlja i zastupa Zavod, sukladno odredbama Statuta. Na poziciju ravnatelja imenovan je Vilson Crnjac, Rješenjem Vlade ŽZH od 19. 1. 2017. godine, na mandatno razdoblje od četiri godine, što mu je ujedno i drugi mandat na mjestu ravnatelja.

¹ „Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, br. 7/02

² „Sl. novine FBiH“, br. 30/97, 7/02, 70/08, 48/11

³ Imenovanje izvršeno Zaključkom o imenovanju v. d. predsjednika Upravnog vijeća od 13. 5. 2019. godine, koje je potpisao imenovani v. d. predsjednika Upravnog vijeća.

Zamjenik ravnatelja zamjenjuje ravnatelja Zavoda, u slučaju njegove spriječenosti, sa svim ovlastima i odgovornostima, u obavljanju poslova. Vlada ŽZH je Rješenjem od 19. 1. 2017. godine na poziciju zamjenika ravnatelja imenovala Gordana Bradvicu, na mandatno razdoblje od četiri godine.

Sjedište Zavoda je u Grudama, na Trgu Herceg Bosne broj 1.

2. PREDMET, CILJ I OBUJAM REVIZIJE

Predmet revizije su financijska izvješća Zavoda za 2019. godinu i usklađenost aktivnosti, financijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Cilj je da se izrazi mišljenje o tome jesu li financijska izvješća pouzdana i da li bilance u potpunosti odražavaju rezultate izvršenja financijskog plana. Revizijom će se procijeniti primjenjuje li rukovodstvo institucije zakone i propise i koristi li sredstva za odgovarajuće namjene, te ocijeniti financijsko upravljanje, sustav unutarnjih kontrola i funkcija unutarnje revizije.

Revizija je obavljena sukladno unutarnjim planskim dokumentima, s prekidima u razdoblju od siječnja 2020. do lipnja 2020. godine.

Imajući u vidu da je Vlada FBiH 16. 3. 2020. godine proglasila stanje nesreće zbog situacije izazvane pandemijom COVID-19, subjekti revizije su na temelju zaključaka i preporuka Vlade FBiH reorganizirali svoj rad i skratili radno vrijeme, što može utjecati na način obavljanja poslova u okviru uspostavljenog kontrolnog okruženja. Zbog ovih okolnosti, a s ciljem prikupljanja dovoljnih i primjerenih revizijskih dokaza, subjektima revizije omogućeno je dostavljanje dokumentacije za završnu reviziju elektronskim putem.

S obzirom na to da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sustavu i sustavu unutarnjih kontrola, pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA IZ PRETHODNIH REVIZIJA I ANALIZA PODUZETIH MJERA

Ured za reviziju institucija u FBiH (u daljem tekstu: Ured) izvršio je financijsku reviziju Zavoda za 2014. godinu, sačinio Izvješće o izvršenoj reviziji i dao negativno mišljenje. U Izvješću su dane preporuke s ciljem otklanjanja uočenih propusta i nedostataka. Zavod je postupio sukladno članku 16. točka 3. Zakona o reviziji institucija u FBiH⁴ i obavijestio o poduzetim radnjama u cilju prevazilaženja nepravilnosti identificiranih u revizijskom izvješću. Revizijom je konstatirano da nisu poduzete odgovarajuće mjere, sukladno planiranim aktivnostima.

Uvidom u poduzete aktivnosti i analizom realizacije danih preporuka, utvrdili smo sljedeće:

Realizirane preporuke

- 1) Planiranje za 2019. godinu je vršeno na temelju relevantnih parametara, jer nisu planirani prihodi po temelju novčanog tijeka (prihod temeljem povrata sredstava pozajmice dane Vladi Županije Zapadnohercegovačke). Izrađen je Dokument okvirnog proračuna.
- 2) Podaci o izvršenju Financijskog plana za 2019. godinu istovjetno su iskazani u svim izvješćima, sukladno članku 74. Zakona o proračunima u FBiH.
- 3) Unutarnji akti za obračun i isplatu plaća i naknada usklađeni su s važećim zakonskim propisima.
- 4) Isplata putnih troškova vršena je sukladno važećim zakonskim propisima, te je evidentirana na odgovarajućim kontima troškova, sukladno Kontnom planu za proračun i proračunske korisnike.
- 5) Odlukama o imenovanju povjerenstava određeno je razdoblje na koja se imenuju članovi povjerenstava, a Rješenjem se imenuju povjerenstva na razdoblje od dvije godine.

⁴ „Sl. novine FBiH“, br. 22/06

- 6) Preispitana je opravdanost isplate zaposlenicima po temelju rada u povjerenstvima. Naknada za rad zaposlenika u povjerenstvima isplaćuje se samo za dvije zaposlenice/tajnice dva povjerenstva) u vidu stimulacije, sukladno unutarnjem aktu Zavoda. Naknade imaju tretman oporezivog dohotka po temelju nesamostalne djelatnosti.
- 7) Knjigovodstveno evidentiranje sredstava za investicijska ulaganja u zdravstvenim ustanovama vrši se sukladno članku 76. Zakona o proračunima u FBiH, članku 16. Uredbe o računovodstvu proračuna u FBiH i članku 35. Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH.
- 8) Isknjižavanje rashodovanih stalnih sredstava iz poslovnih knjiga izvršeno je nakon što je povjerenstvo sačinilo popis tih sredstava, ravnatelj donio Odluku o usvajanju izvješća o popisu, Upravno vijeće donijelo Odluku o otpisu stalnih sredstava, a ovlašteno poduzeće preuzelo otpisana sredstva.

Djelomično realizirane preporuke

- 1) Poduzete su aktivnosti na uspostavi funkcionalnog sustava unutarnjih kontrola, s obzirom na to da je u međuvremenu donesen novi Pravilnik o unutarnjim kontrolama, a u 2019. godini je sačinjena mapa procesa, izvršena procjena rizika, donesena Strategija upravljanja rizicima, te je sačinjen Registar rizika. Međutim, još uvijek nije u potpunosti implementiran sustav financijskog upravljanja i kontrole sukladno Zakonu o financijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i Standardima unutarnje kontrole u javnom sektoru.
- 2) Izvršenje financijskog plana vršeno je na način propisan Zakonom o proračunima u FBiH, ali izvješćivanje o izvršenju financijskog plana nije vršeno sukladno odredbama Pravilnika o financijskom izvješćivanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH.
- 3) Zavod je u prethodnom razdoblju poduzimao aktivnosti prema Poreznoj upravi FBiH u cilju bolje naplate doprinosa. Međutim, suradnja s Poreznom upravom FBiH nije na zadovoljavajućoj razini. Nije osigurana razmjena informacija i zajedničko djelovanje, kako bi naplata doprinosa za obvezno zdravstveno osiguranje bila uspješnija.
- 4) Transferi neprofitnim organizacijama dodijeljeni su sukladno Odluci o dodjeli jednokratnih novčanih pomoći i grantova, ali nije osiguran nadzor nad namjenskim utroškom sredstava.

Nerealizirane preporuke

- 1) Uspostaviti funkciju unutarnje revizije u potpunosti sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji i Pravilniku o kriterijima za uspostavljanje jedinica za unutarnju reviziju u javnom sektoru u FBiH.
- 2) Računovodstvenim politikama ili posebnim unutarnjim aktom regulirati proces planiranja i donošenja financijskog plana.
- 3) Planiranje sredstava i donošenje Plana stalnih sredstava vršiti sukladno Zakonu o proračunima u FBiH, a planiranje sredstava zakonske pričuve vršiti sukladno Zakonu o zdravstvenom osiguranju.
- 4) U saradnji sa Zavodom zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH poduzeti aktivnosti na bržem rješavanju obveza i potraživanja temeljem paušalnih naknada utvrđenih međunarodnim ugovorima o socijalnom osiguranju, u dijelu koji se odnosi na obvezno zdravstveno osiguranje.
- 5) Međusobna prava i obveze s dobavljačima usluga po svim temeljima regulirati zaključivanjem ugovora, sukladno Zakonu o obveznim odnosima.
- 6) Pri financijskom izvješćivanju dosljedno primjenjivati proračunsko računovodstvo koje se zasniva na načelima točnosti, istinitosti, pouzdanosti, sveobuhvatnosti i pravovremenosti.
- 7) Osigurati pravilno knjigovodstveno evidentiranje obveza prema računovodstvenom principu modificiranog nastanka događaja, sukladno Zakonu o proračunima u FBiH, Uredbi o računovodstvu proračuna u FBiH i Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u FBiH, a s ciljem istinitog i fer iskazivanja u knjigovodstvenim evidencijama, kao i u financijskim izvješćima Zavoda.

- 8) Poduzeti aktivnosti na utvrđivanju vrijednosti imovine koja je u vlasništvu Zavoda ili nad kojom Zavod ima pravo raspolaganja, te na temelju vjerodostojne dokumentacije izvršiti procjenu njene fer vrijednosti, kako bi imovina bila istinito i fer iskazana u poslovnim knjigama.
- 9) Uspostaviti knjigu kapitalne imovine, kao jednu od obveznih pomoćnih evidencija, sukladno članku 12. Uredbe o računovodstvu proračuna u FBiH i članku 61. Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH.
- 10) Sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbi o računovodstvu proračuna u FBiH i Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u FBiH, osigurati usklađivanje stanja imovine i obveza iskazanih u računovodstvu sa stanjem utvrđenim popisom.
- 11) Elaborat – Izvješće o popisu imovine i obveza sačinjavati sukladno članku 22. Uredbe o računovodstvu proračuna u FBiH i članku 69. Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH, koji treba sadržavati sve usporedne vrijednosne i prirodne pokazatelje, iz kojih će se nedvojbeno moći zaključiti da je izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem.
- 12) Knjigovodstveno evidentiranje svih poslovnih promjena vršiti sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji, Uredbi o računovodstvu proračuna u FBiH, Računovodstvenim politikama za proračunske korisnike i riznicu i Pravilniku o računovodstvu i računovodstvenim politikama Zavoda.

Preporuke za koje nije izvršena ocjena postupanja

- 1) Na 31. 12. 2019. godine Zavod nije imao obveze po dugoročnim kreditima, zbog čega nije mogla biti izvršena ocjena iskazivanja obveza po dugoročnim kreditima sukladno Računovodstvenim politikama za federalne proračunske korisnike i riznicu i aktu Zavoda, s ciljem pravilnog iskazivanja ročnosti obveza. Obveze po kreditima u cijelosti su podmirene u veljači 2019. godine.

Nakon izvršene revizije za 2019. godinu dano je ukupno 35 preporuka, od čega su 22 nove i 13 preporuka koje su već dane u Izvješću o financijskoj reviziji za 2014. godinu (devet nerealiziranih i četiri djelomično realizirane).

4. SUSTAV UNUTARNJIH KONTROLA

Sustav unutarnjih kontrola

Radi ostvarenja programskih ciljeva rada, rukovodstvo je odgovorno za uspostavljanje funkcionalnog sustava unutarnje kontrole u cilju ekonomičnog, efikasnog i efektivnog trošenja javnih sredstava. Faktor koji najviše utječe na njegovu funkcionalnost je povoljno kontrolno okruženje koje prvenstveno dolazi do izražaja kroz organizacijsku strukturu, način rukovođenja i poštivanje postojećih zakonskih propisa.

Sukladno Zakonu o proračunima u FBiH,⁵ Zakonu o financijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH⁶ i Pravilniku o provođenju financijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH,⁷ Zavod ima obvezu uspostavljanja sustava unutarnjih kontrola. Kako bi se osigurao funkcionalan sustav unutarnjih kontrola, Zavod je usvojilo većinu unutarnjih akata i procedura. Sukladno Pravilniku o unutarnjoj kontroli od 31. 12. 2015. godine, procedure za upravljačke, administrativne i računovodstvene kontrolne postupke regulirane su prvenstveno normativnim aktima Zavoda.

U 2019. godini Zavod je sačinio mapu procesa koja sadrži organizacijsku shemu Zavoda, Izjavu o viziji, misiji i ciljevima, popis poslovnih procesa koji se realiziraju u Zavodu i aktivnosti unutar svakog procesa. Izvršena je procjena rizika na razini poslovnih procesa koji se realiziraju u nadležnosti organizacijskih jedinica, usvojena Strategija upravljanja rizicima, te je sačinjen Registar rizika. Strategijom upravljanja rizicima definirana je metodologija upravljanja rizicima, uloge, ovlasti i odgovornosti u procesu upravljanja rizicima, komunikacija i izobrazba, te praćenje i provjera procesa upravljanja rizicima. Prva procjena rizika izvršena je 20. 12. 2019. godine.

⁵ „Sl. novine FBiH“, br. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 9/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19

⁶ „Sl. novine FBiH“, br. 38/16

⁷ „Sl. novine FBiH“, br. 6/17, 3/19

Koordiniranjem razvoja financijskog upravljanja i kontrole upravlja koordinador, koji je ujedno i rukovoditelj Službe za ekonomske poslove. Godišnje izvješće o funkcioniranju sustava financijskog upravljanja i kontrole za 2019. godinu sačinjeno je i dostavljeno Ministarstvu financija Županije Zapadnohercegovačke (u daljnjem tekstu: Ministarstvo financija).

Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta predviđena su dva izvršitelja za radno mjesto stručnog suradnika za kontrolu bolovanja i lijekova pri Službi za odnose s osiguranicima, od kojih je jedno popunjeno, ali je zaposlenik na bolovanju već duže vrijeme. **Smatramo da nije primjereno da vanjski suradnik, angažiran temeljem ugovora o djelu, obavlja poslove kontrolora. Poslovi kontrole lijekova trebaju se vršiti kontinuirano i sustavno. Zavod nije poduzeo aktivnosti na popunjavanju sistematiziranih radnih mjesta stručnih suradnika za kontrolu bolovanja i lijekova, kako bi se osigurala kontinuirana kontrola nad troškovima lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava Zavoda, s ciljem osiguranja racionalne potrošnje lijekova.**

Naši nalazi u vezi sa sustavom unutarnjih kontrola ukazuju na to da je on u nekim slučajevima još uvijek nezadovoljavajući, i to u dijelu: evidentiranja potraživanja i obveza, odnosno prihoda i rashoda proizašlih iz Međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju zaključenim između BiH i država ugovornica, provođenja popisa sredstava i obveza, što u konačnici može utjecati na istinitu i fer prezentaciju financijskih izvješća.

Zavod nije u potpunosti implementiralo sustav financijskog upravljanja i kontrole sukladno Zakonu o financijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH, Standardima unutarnje kontrole u javnom sektoru u FBiH⁸ i drugim propisima i aktima kojima se regulira unutarnja kontrola.

Izjava o fiskalnoj odgovornosti sačinjena je i dostavljena Ministarstvu financija, sukladno članku 2. i 6. Pravilnika o obliku i sadržaju, načinu popunjavanja i predaje izjave o fiskalnoj odgovornosti.⁹

Preporuke:

- ***nastaviti implementirati sustav financijskog upravljanja i kontrole sukladno Zakonu o financijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i Standardima unutarnje kontrole u javnom sektoru;***
- ***poduzeti aktivnosti s ciljem uspostave kontinuirane kontrole nad troškovima lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava Zavoda, s ciljem osiguranja racionalne potrošnje lijekova.***

Unutarnja revizija

Sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru u FBiH¹⁰ i Pravilniku o kriterijima za uspostavljanje jedinice za unutarnju reviziju u javnom sektoru u FBiH,¹¹ Zavod je bio obavezan uspostaviti Jedinicu za unutarnju reviziju. Tijekom 2019. godine Zavod nije imao uspostavljenu Jedinicu za unutarnju reviziju. Pri Uredu ravnatelja sistematizirano je radno mjesto unutarnjeg kontrolora i revizora, na koje je raspoređen zaposlenik koji ne ispunjava uvjete za obavljanje poslova unutarnjeg revizora, sukladno Pravilniku o uvjetima za obavljanje poslova unutarnje revizije u javnom sektoru u FBiH.¹²

Ravnatelj je u studenom 2019. godine donio Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, kojim je predviđen Odjel za unutarnju reviziju, te su sistematizirana radna mjesta za tri izvršitelja (voditelj Odjela i dva unutarnja revizora). Pribavljena su pozitivna mišljenja Ureda za zakonodavstvo Vlade Županije Zapadnohercegovačke i Ministarstva pravosuđa i uprave Županije Zapadnohercegovačke. Do okončanja revizije Vlada ŽZH nije dala suglasnost na Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.

⁸ „Sl. novine FBiH“, br. 75/16

⁹ „Sl. novine FBiH“, br. 34/14

¹⁰ „Sl. novine FBiH“, br. 47/08, 101/16

¹¹ „Sl. novine FBiH“, br. 82/13, 74/14

¹² „Sl. novine FBiH“, br. 95/15

Unutarnji kontrolor i revizor provodio je svoje aktivnosti sukladno Godišnjem planu unutarnje revizije za 2019. godinu, koji je ravnatelj usvojio 3. 1. 2019. godine, dok Strateški plan rada za razdoblje 2019. – 2021. godine nije sačinjen. Godišnje izvješće o radu za 2019. godinu je sačinjeno, ali nije dostavljeno Središnjoj harmonizacijskoj jedinici, sukladno članku 18. stav 3. Zakona o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru u FBiH. Tijekom 2019. godine planirano je i izvršeno šest unutarnjih revizija. Uvidom u pojedinačna izvješća o izvršenim revizijama, konstatirali smo da su izvješća općenita, ne sadrže djelokrug rada, cilj revizije, identifikacije i procjene rizika, cjelovit obim revizije, niti opis revidiranog procesa, kako je to regulirano Metodologijom rada unutarnje revizije u javnom sektoru u FBiH. Iz izvješća o unutarnjoj reviziji ne vidi se da li su unutarnje kontrole zadovoljavajuće ili ne, odnosno da li ima temelja za njihovo poboljšanje. Stoga se u provođenju revizije nije moglo osloniti na rad unutarnje revizije.

Preporuke:

- **uspostaviti funkciju unutarnje revizije sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Pravilniku o kriterijima za uspostavljanje jedinica za unutarnju reviziju u javnom sektoru u FBiH;**
- **izvješća o izvršenoj unutarnjoj reviziji sačinjavati sukladno Metodologiji rada unutarnje revizije u javnom sektoru u FBiH.**

Prevenција korupcije

Vlada ŽZH je u listopadu 2017. godine usvojila Strategiju Županije Zapadnohercegovačke za borbu protiv korupcije 2017. – 2019. godine,¹³ na temelju koje je donesen Akcijski plan za provedbu Strategije za borbu protiv korupcije 2017. – 2019. godine.¹⁴ Akcijskim planom je utvrđena obveza određivanja kontakt-osobe na razini svih institucija i javnih tijela ŽZH, kao i izrada planova integriteta u svim javnim institucijama u ŽZH.

Zavod nije donio vlastiti Plan integriteta. Imenovana je samo kontakt-osoba ispred Zavoda, koja će surađivati s Povjerenstvom za sprječavanje korupcije ŽZH.

Preporuka:

- **donijeti Plan integriteta kojim se predviđaju mjere i aktivnosti, pravne i praktične prirode, u cilju prevencije i otklanjanja nepravilnosti uzrokovanih svim pojavnim oblicima korupcije i neetičnog ponašanja.**

5. PLANIRANJE, DONOŠENJE PRORAČUNA I IZVJEŠĆIVANJE

Financijski plan Zavoda za 2019. godinu Upravno vijeće je usvojilo 10. 12. 2018. godine, a Vlada ŽZH je dala suglasnost na Financijski plan za 2019. godinu 17. 1. 2019. godine.¹⁵ Financijskim planom su planirani uravnoteženi prihodi i primici, rashodi i izdaci, u ukupnom iznosu od 50.288.700 KM.

Uvidom u proceduru izrade i donošenja Financijskog plana za 2019. godinu konstatirali smo sljedeće:

- Zavod je Financijski plan za 2019. godinu i Odluku o izvršenju Financijskog plana za 2019. godinu dostavio Ministarstvu financija 17. 12. 2018. godine, nakon što ih je (10. 12. 2018. godine) usvojilo Upravno vijeće, sa zahtjevom da daju suglasnost na Financijski plan, kako bi se mogao proslijediti Vladi ŽZH i nadležnom ministarstvu na daljnje postupanje. Istovremeno, 17. 12. 2018. godine Zavod je Ministarstvu zdravstva, rada i socijalne skrbi ŽZH poslao obavijest da su taj dan poslali Ministarstvu financija Financijski plan za 2019. godinu i Odluku Upravnog vijeća o izvršenju financijskog plana za 2019. godinu, s molbom da ove dokumente, s mišljenjem Ministarstva financija, dostave Vladi ŽZH na razmatranje.

¹³ „Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, br. 18/17

¹⁴ „Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, br. 1/18

¹⁵ Člankom 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o proračunima u Županiji Zapadnohercegovačkoj definirano je da Vlada ŽZH daje suglasnost na financijski plan izvanproračunskog fonda, a o Odluci o davanju suglasnosti Vlada mora upoznati Skupštinu ŽZH odmah nakon donošenja te Odluke.

Ministarstvo financija dalo je suglasnost na Financijski plan za 2019. godinu 7. 1. 2019. godine. To nije sukladno članku 18. stav 4. Zakona o proračunima u Županiji Zapadnohercegovačkoj,¹⁶ kojim je definirano da prijedlog financijskog plana izvanproračunskog fonda, s odlukom o izvršenju financijskog plana, dostavlja nadležno ministarstvo Vladi ŽZH na razmatranje do 1. 10. tekuće godine, s mišljenjem Ministarstva financija, koje je ovlašteno predložiti njegove izmjene;

- Financijski plan za 2019. godinu nije sačinjen sukladno člancima 8. i 11. Zakona o proračunima u Županiji Zapadnohercegovačkoj jer ne sadrži planirani broj radnih mjesta i strukturu zaposlenih (za proračunsku i sljedeće dvije godine) za koje se traže sredstva, plan nabave stalne imovine, a poseban dio Financijskog plana za 2019. godinu ne sadrži prihode i primitke, rashode i izdatke, raspoređene po programima;
- Zavod nije izdvojio sredstva u obveznu pričuvu u visini 5% ukupnih rashoda ostvarenih u prethodnoj godini, sukladno članku 106. Zakona o zdravstvenom osiguranju, niti ih je planirao u Financijskom planu za 2019. godinu; Financijskim planom za 2019. godinu planirana je tekuća pričuva u iznosu od 1.203.800 KM, uz obrazloženje da je planirana na temelju Zakona o proračunima Županije Zapadnohercegovačke i Zakona o proračunima u FBiH (žurni i nepredviđeni izdaci koji se pojave tijekom godine). Sredstva tekuće pričuve odobrena su u ukupnom iznosu od 70.859 KM, na temelju Odluke o trošenju sredstava pričuve koju je donijelo Upravno vijeće (najveći dio sredstava, u iznosu od 62.303 KM, odobren je za transfere pojedincima – porodiljna naknada);
- Financijskim planom za 2019. godinu planirane su kapitalne investicije u iznosu od 1.030.000 KM, ali bez razrade po projektima, odnosno informacije na koje konkretno projekte se odnose planirana sredstva, što nije sukladno članku 22. Zakona o proračunima u FBiH.

Upravno vijeće je 12. 12. 2019. godine donijelo Rebalans financijskog plana za 2019. godinu i Odluku o izvršenju Rebalansa financijskog plana za 2019. godinu. Zavod je 12. 12. 2019. godine dostavio Rebalans i Odluku o njegovom izvršenju (koje je usvojilo Upravno vijeće) Ministarstvu financija, sa zahtjevom da daju svoje mišljenje na Rebalans, s molbom da navedene dokumente, zajedno s mišljenjem, dostave Vladi ŽZH na razmatranje. Ministarstvo financija dalo je suglasnost na Rebalans financijskog plana za 2019. godinu 13. 12. 2019. godine. To nije sukladno članku 18. stav 4. Zakona o proračunima u Županiji Zapadnohercegovačkoj, odnosno članku 23. stav 4. Zakona, kojima je definirano da se svaka izmjena i dopuna proračuna obavlja po istom postupku koji se primjenjuje kod usvajanja proračuna. Vlada ŽZH je 31. 12. 2019. godine dala suglasnost na Rebalans Financijskog plana za 2019. godinu i Odluku o izvršenju Rebalansa financijskog plana za 2019. godinu. Rebalansom financijskog plana za 2019. godinu planirani su uravnoteženi prihodi i primici, rashodi i izdaci, u ukupnom iznosu od 52.049.700 KM. U Obrazloženju Rebalansa financijskog plana za 2019. godinu navedeno je da je on donesen temeljem pokazatelja ostvarenja Financijskog plana za 2019. godinu 31. 10. 2019. godine, na temelju kojih se ukazala potreba za rebalansom na određenim pozicijama Financijskog plana za 2019. godinu.

Zavod nije donio unutarnju proceduru koja bi regulirala proces planiranja i donošenja financijskog plana.

Zavod pri izradi i donošenju Financijskog plana za 2019. godinu i Rebalansa financijskog plana za 2019. godinu nije osigurao dosljednu primjenu Zakona o proračunima u Županiji Zapadnohercegovačkoj, niti je ispoštovao zakonsku obvezu planiranja i izdvajanja sredstava obvezne pričuve, sukladno članku 106. Zakona o zdravstvenom osiguranju.

Izvešće o radu za 2019. godinu, u sklopu kojega je Financijsko izvješće Zavoda za razdoblje od 1. 1. do 31. 12. 2019. godine, Upravno vijeće je usvojilo 27. 2. 2020. godine. Vlada ŽZH je usvojila Izvješće o radu za 2019. godinu 28. 5. 2020. godine.

¹⁶ „Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, br. 3/07, 3/09, 22/14

Preporuke:

- *kod izrade i donošenja Financijskog plana dosljedno se pridržavati odredbi Zakona o proračunima u Županiji Zapadnohercegovačkoj i planirati izdvajanje sredstava u obveznu pričuvu sukladno članku 106. Zakona o zdravstvenom osiguranju;*
- *potrebno je donijeti unutarnju proceduru koja bi definirala proces planiranja i donošenja financijskog plana.*

6. FINACIJSKA IZVJEŠĆA

Zavod je sačinio Godišnje financijsko izvješće za 2019. godinu i dostavio ga nadležnim organima i institucijama sukladno važećim propisima i u utvrđenom roku.

U Analizi iskaza, sačinjenoj uz godišnja računovodstvena izvješća, nije obrazloženo izvršenje financijskog plana sukladno odredbama članaka 30. i 32. Pravilnika o financijskom izvješćivanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH. U Analizi iskaza navedena su samo pravila vrednovanja glavnih bilančnih pozicija, bez podataka o izvršenju i analize odstupanja ostvarenih u odnosu na planske vrijednosti.

Preporuka:

- *Analizu iskaza sačinjavati sukladno Pravilniku o financijskom izvješćivanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH.*

6.1 GODIŠNJE IZVJEŠĆE O IZVRŠENJU PRORAČUNA

6.1.1 Prihodi i primici

U Godišnjem izvješću o izvršenju proračuna za 2019. godinu ukupno ostvareni prihodi iskazani su u iznosu od 51.739.511 KM i u odnosu na prihode planirane financijskim planom manji su za 310.189 KM.

Strukturu prihoda čine: porezni prihodi (prihodi od doprinosa) u iznosu od 49.504.878 KM, neporezni prihodi u iznosu od 2.218.710 KM i primljeni transferi u iznosu od 15.923 KM.

6.1.1.1 Prihodi od doprinosa

Prihodi Zavoda najvećim dijelom ostvaruju se uplatom doprinosa za zdravstveno osiguranje, sukladno Zakonu o zdravstvenom osiguranju,¹⁷ Zakonu o doprinosima¹⁸ i Odluci o osnovicama, stopama i načinu obračunavanja i uplate doprinosa za obvezno zdravstveno osiguranje u Županiji Zapadnohercegovačkoj.¹⁹

Prihodi od doprinosa ostvareni su u iznosu od 49.504.878 KM, što predstavlja ostvarenje od 99% u odnosu na planirane prihode od doprinosa. Struktura prihoda od doprinosa je sljedeća: doprinosi po temelju obveznog zdravstvenog osiguranja zaposlenika i umirovljenika (48.506.432 KM), doprinosi za osigurane osobe prijavljene kod Zavoda za zapošljavanje (468.623 KM), doprinosi od drugih samostalnih djelatnosti (394.269 KM), doprinosi po temelju dobrovoljnog osiguranja (76.918 KM), doprinosi za zdravstveno osiguranje poljoprivrednika (58.011 KM) i ostali doprinosi (625 KM).

Odlukom o osnovicama, stopama i načinu obračunavanja i uplate doprinosa za obvezno zdravstveno osiguranje u Županiji Zapadnohercegovačkoj utvrđene su vrste doprinosa, obveznici obračuna i uplate doprinosa za obvezno zdravstveno osiguranje, osnovica za obračun i uplatu doprinosa, stope doprinosa, kao i način obračuna i uplate doprinosa. Zavod ne stvara potraživanja po temelju doprinosa za zdravstveno osiguranje, već uplaćene doprinose izravno po uplati evidentira na prihod.

¹⁷ „Sl. novine FBiH“, br. 30/97, 7/02, 70/08, 48/11

¹⁸ „Sl. novine FBiH“, br. 35/98, 54/00, 16/01, 31/01, 01/02, 17/06, 14/08, 91/15, 104/16

¹⁹ „Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, br. 10/09, 11/14

Stupanjem na snagu Zakona o jedinstvenom sustavu registracije, kontrole i naplate doprinosa²⁰ od 1. 1. 2011. godine, Porezna uprava FBiH je preuzela ulogu vršenja kontrole, način obračuna i naplate doprinosa kod obveznika, kao i poduzimanje mjera prinudne naplate. U okviru Službe za ekonomske poslove prate se i analiziraju podaci o naplati prihoda. Proces praćenja i analize podataka o naplati prihoda provodi stručni suradnik za računovodstvene poslove, zaposlen pri Službi za ekonomske poslove. Zavod ima mogućnost pristupa Bazi podataka Porezne uprave FBiH, koja nije u potpunosti ažurna jer Porezna uprava FBiH kasni sa prijenosom/unosom podataka o uplaćenim doprinosima, a to Zavodu otežava praćenje. Na mjesečnoj razini se prate priljevi i izvješćuje ravnatelj o ostvarenim prihodima (ostvarenje prihoda po vrstama doprinosa, na razini općina, na razini javnog i privatnog sektora, ostvarenje u odnosu na prethodnu godinu itd.). Međutim, nije prezentirano da je Zavod na temelju tih podataka poduzeo odgovarajuće aktivnosti prema Poreznoj upravi FBiH. Prema usmenoj izjavi ravnatelja, Zavod je u proteklom razdoblju inicirao suradnju s Poreznom upravom FBiH u pogledu razmjene informacija i zajedničkog djelovanja, kako bi naplata doprinosa za obvezno zdravstveno osiguranje bila uspješnija, ali suradnja nije na zadovoljavajućoj razini. Porezna uprava FBiH ne dostavlja Zavodu ni kopije Sporazuma o obročnoj otplati duga koje je zaključila s poreznim obveznicima.

Prema prezentiranim podacima, u ŽZH je 31. 12. 2019. godine po temelju zdravstvenog osiguranja bilo 80.899 osiguranika. U strukturi ukupnog broja osiguranika najznačajniji su: aktivni osiguranici (stalni radni odnos) kojih je bilo 20.956, zatim osiguranici članovi obitelji zaposlenika (15.826), osiguranici koji su prijavljeni kod Zavoda za zapošljavanje i članovi njihovih obitelji (16.999), i osiguranici po temelju mirovina (primatelji mirovina ili članovi obitelji) kojih je bilo 15.613.

Preporuka:

- **poduzimati aktivnosti prema Poreznoj upravi u FBiH u cilju bolje naplate doprinosa za obvezno zdravstveno osiguranje.**

6.1.1.2 Neporezni prihodi

Neporezni prihodi ostvareni su u iznosu od 2.218.710 KM i u odnosu na planirane veći su za 150.510 KM, što je najvećim dijelom posljedica više ostvarenih prihoda po temelju inozemnog osiguranja. Struktura neporeznih prihoda je sljedeća: prihodi po temelju inozemnog osiguranja u iznosu od 1.173.290 KM, prihodi po temelju premije osiguranja (markice) u iznosu od 930.260 KM, prihodi po temelju naplate po regresnom postupku u iznosu od 89.987 KM i ostali prihodi u iznosu od 25.173 KM.

Prihodi po temelju inozemnog osiguranja iskazani su u iznosu od 1.173.290 KM (paušalni troškovi 1.084.170 KM, stvarni troškovi 89.120 KM).

Sukladno Zakonu o zdravstvenom osiguranju, Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH (u daljnjem tekstu: FZZOIR) koordinira izradu međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju u dijelu koji se odnosi na paušalne naknade i provodi ih, i koordinira rad županijskih zavoda zdravstvenog osiguranja u dijelu koji se odnosi na obavezno zdravstveno osiguranje. Zavod priznaje prihode po temelju inozemnog osiguranja u trenutku naplate. Potraživanja od FZZOIR-a, odnosno od inozemnih nositelja osiguranja, naplaćuju se sa zakašnjenjem od nekoliko godina (primjera radi, naplaćeni paušalni troškovi tijekom 2019. godine odnose se najvećim dijelom na 2015., 2016. i 2017. godinu, a stvarni troškovi sežu čak i u 2013. godinu). Obavljenom revizijom konstatirali smo da Zavod nema uspostavljenu nikakvu evidenciju potraživanja i obveza proizašlih iz međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju, niti raspolaže podatkom o svojim ukupnim potraživanjima i obvezama po ovom temelju, što je šire obrazloženo u točki 6.1.2.2 ovog Izvješća.

Prihodi po temelju premije osiguranja (markice), iskazani u iznosu od 930.260 KM, ostvareni su na temelju Odluke Skupštine ŽZH o premiji – sudjelovanju osiguranih osoba u troškovima zdravstvene zaštite na području Županije Zapadnohercegovačke.²¹

²⁰ „Sl. novine FBiH“, br. 42/09

²¹ „Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, br. 3/07, 3/09, 5/10

Sukladno toj Odluci, osiguranicima Zavoda omogućeno je da, umjesto plaćanja participacije za svaku pojedinačnu zdravstvenu uslugu (osim ako nije posebnim propisima drugačije regulirano), sudjeluju u pokriću troškova zdravstvene zaštite u vidu godišnje premije (markice). Upravno vijeće Zavoda je 7. 11. 2018. godine donijelo Odluku o visini premije – sudjelovanja osiguranih osoba u troškovima zdravstvene zaštite za 2019. godinu, kojom je definirana visina premije u iznosu od 20 KM po osiguranoj osobi. Sukladno članku 4. Odluke Upravnog vijeća, osobe do navršanih 18 godina, korisnici stalne socijalne pomoći, te osobe s navršanih 65 godina koje su osigurane preko Ministarstva zdravstva, rada i socijalne skrbi ŽZH, oslobođene su plaćanja participacije, te imaju pravo na besplatnu markicu. Sredstva naplaćena po temelju premija predstavljaju prihod Zavoda, sukladno članku 13. Odluke Skupštine ŽZH. Osigurane osobe premiju osiguranja uplaćivale su isključivo na depozitni račun Zavoda kod ovlaštenih institucija za obavljanje platnog prometa, u razdoblju distribucije (17. 12. 2018. – 30. 3. 2019.).²²

Tijekom 2019. godine Zavod nije imao prihoda od participacije. Člankom 80. Zakona o zdravstvenom osiguranju propisano je da se sredstva za financiranje prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja osiguravaju, između ostaloga, iz sredstava osobnog sudjelovanja osiguranih osoba u pokriću troškova zdravstvene zaštite. Člankom 13. Odluke Skupštine ŽZH propisano je da su sredstva iz sudjelovanja osiguranika u pokriću dijela troškova zdravstvene zaštite prihod Zavoda, a da će zdravstvene ustanove dostavljati Zavodu do 15. dana u mjesecu za protekli mjesec Izvješće o naplaćenom iznosu neposrednog sudjelovanja osiguranih osoba, uz dokaz o izvršenom prijenosu sredstava na račun Zavoda. Međutim, Upravno vijeće Zavoda je 26. 9. 2011. godine donijelo Odluku o prepuštanju prihoda od participacije Sveučilišnoj kliničkoj bolnici Mostar (u daljnjem tekstu – SKBM) i domovima zdravlja. U članku 2. Odluke navedeno je da se odluka donosi uzimajući u obzir financijsku situaciju u odnosnim zdravstvenim ustanovama i potrebu unaprjeđenja i poboljšanja pružanja zdravstvenih usluga osiguranicima. Nije prezentiran podatak koliko iznose sredstva participacije na godišnjoj razini.

6.1.1.3 Primljeni transferi i donacije

Primljeni transferi, iskazani u iznosu od 15.923 KM, u cijelosti se odnose na sredstva primljena od FZZOIR-a na ime refundiranja naknada za rad članova Povjerenstva za izdavanje suglasnosti za liječenje osiguranih osoba u FBiH na teret sredstava Federalnog fonda solidarnosti.

6.1.2 Rashodi, izdaci i financiranje

U Godišnjem izvješću o izvršenju proračuna za 2019. godinu iskazani su rashodi i izdaci u iznosu od 48.252.221 KM, što u odnosu na planirana sredstva (52.049.700 KM) predstavlja ostvarenje od 92,7%.

Strukturu rashoda i izdataka, s indeksima ostvarenja, čine: rashodi zdravstvene zaštite u iznosu od 43.341.233 KM (89,83%), tekući transferi u iznosu od 1.531.213 KM (3,17%), kapitalni transferi u iznosu od 774.296 KM (1,6%) i rashodi i izdaci Stručne službe Zavoda u iznosu od 2.605.479 (5,4%).

6.1.2.1 Rashodi i izdaci Stručne službe Zavoda

Rashodi i izdaci Stručne službe iskazani su u iznosu od 2.605.479 KM. Strukturu rashoda i izdataka Stručne službe Zavoda čine: plaće, naknade i doprinosi (1.938.592 KM), izdaci za materijal, sitan inventar i usluge (490.107 KM), izdaci za nabavu stalnih sredstava (139.559 KM), izdaci za otplate dugova (36.986 KM) i izdaci za kamate (235 KM). Udio rashoda i izdataka Stručne službe Zavoda u ukupnim rashodima Zavoda iznosio je 5,4%.

6.1.2.1.1 Plaće i naknade troškova zaposlenih

Bruto plaće i naknade plaća iskazane su u iznosu od 1.496.392 KM.

²² Nakon razdoblja distribucije, premiju osiguranja mogu kupiti samo osobe koje se prvi put prijavljuju na zdravstveno osiguranje.

Obračun plaća i naknada zaposlenih vrši se sukladno Zakonu o radu²³ i Pravilniku o plaćama, koji je donijelo Upravno vijeće Zavoda 3. 10. 2018. godine. Pravilnikom o plaćama utvrđeno je vrednovanje poslova, način obračuna plaće, dodaci na plaće, naknade po temelju materijalnih prava zaposlenih, kao i druge isplate u vezi s radom i radnim odnosima u Zavodu. Plaća se sastoji od osnovice koja se množi s koeficijentom radnog mjesta na koje je zaposlenik raspoređen, dodatka na osnovnu plaću za radni staž, uvećanja osnovne plaće za rad u posebnim okolnostima, uvećanja plaće na temelju izvršavanja poslova i radnih zadataka. Koeficijenti za plaće utvrđeni su Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i kreću se u rasponu od 8,5 do 3,3. Osnovica za obračun osnovne plaće zaposlenika iskazuje se u bodovima koji su definirani člankom 6. Pravilnika o plaćama (startni broj bodova iznosi 250 bodova). Osnovna plaća zaposlenika povećava se za svaku godinu navršenog radnog staža za 0,6%, s tim da ukupno povećanje po ovom temelju ne može biti veće od 20%. Plaća zaposlenika može se povećati, odnosno smanjiti do 20% na temelju izvršenja opsega i kvalitete posla. Odluku o povećanju, odnosno smanjenju plaće donosi ravnatelj Zavoda, na prijedlog rukovoditelja Službe za pravne poslove i poslove osiguranika i rukovoditelja Službe finansijskih poslova.

Najveća neto plaća isplaćena u Zavod u 2019. godini iznosila je 2.609 KM, a najniža 904 KM. Prosječna neto plaća iznosila je 1.454 KM.

Naknade troškova zaposlenih ostvarene su u iznosu od 283.774 KM. Struktura naknada troškova zaposlenih je sljedeća: naknade za topli obrok (107.074 KM), naknade za prijevoz s posla i na posao (98.602 KM), regres za godišnji odmor (31.350 KM), jubilarne nagrade (17.175 KM) otpremnine prilikom odlaska u mirovinu (8.097 KM), naknade za slučaj teže bolesti i smrti (7.226 KM) i ostale naknade (14.250 KM).

Obračun i isplata naknada za topli obrok izvršena je u visini 1% prosječne neto plaće isplaćene u FBiH, prema posljednjim objavljenim podacima Federalnog zavoda za statistiku, sukladno Odluci o reguliranju naknade za topli obrok zaposlenicima Zavoda koju je ravnatelj donio 31. 12. 2016. godine.

Naknade troškova prijevoza regulirane su člankom 25. Pravilnika o plaćama. Zaposlenik kojem nije organiziran prijevoz s posla i na posao, a čije je mjesto stanovanja udaljeno od mjesta rada više od 2 km, ima pravo na naknadu troškova prijevoza s posla i na posao u iznosu od 15% cijene 1 litre benzina odgovarajućeg goriva po prijeđenom kilometru, a najviše do 300 KM mjesečno. **Unutarnjim aktom nije utvrđeno na koji način se ostvaruje pravo na naknadu, a uvidom u prezentiranu dokumentaciju konstatirali smo da se Rješenje kojim se utvrđuje pravo na naknadu troškova prijevoza s posla na posao donosi temeljem potpisane Izjave zaposlenika. Kod obračuna nismo mogli potvrditi cijenu benzina odgovarajućeg goriva s obzirom na to da nisu priloženi računi, niti bilo kakva druga dokumentacija. Prema ustaljenoj praksi, cijena benzina se utvrđuje na mjesečnoj razini, kao prosječna vrijednost temeljem prikupljenih informacija najmanje tri benzinske crpke. To nije dokumentirano.**

Regres za korištenje godišnjeg odmora isplaćen je sukladno članku 43. Pravilnika o plaćama Zavoda i Odluci o isplati naknade za korištenje godišnjeg odmora za 2019. godinu, kojom je utvrđeno da se za 57 zaposlenika isplati regres u visini od 550 KM (456 KM neoporezivo + 94 KM oporezivo).

Preporuka:

- ***Pravilnikom o plaćama definirati način ostvarivanja prava na naknadu troškova prijevoza s posla i na posao, te dopuniti taj akt u dijelu potrebne dokumentacije koja je neophodna za priznavanje prava na naknadu.***

²³ „Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, br. 11/17

6.1.2.1.2 Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge

Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge iskazani su u iznosu od 490.107 KM. Strukturu ovih izdataka čine: ugovorene i druge posebne usluge (236.182 KM), izdaci osiguranja, bankovnih usluga i usluga platnog prometa (58.944 KM), izdaci za tekuće održavanje (50.696 KM), izdaci za komunikacije i komunalne usluge (44.993 KM), izdaci za energiju (37.783 KM), izdaci za nabavu materijala i sitnog inventara (27.927 KM), izdaci za usluge prijevoza i goriva (21.519 KM) i ostali izdaci (12.063 KM)

Ugovorene i druge posebne usluge iskazane su u iznosu od 236.182 KM. U strukturi ovih troškova najznačajnije su: bruto naknade za rad članovima povjerenstava (95.217 KM), bruto naknade za rad članovima Upravnog vijeća (59.496 KM), usluge reprezentacije (16.951 KM), izdaci za pravne usluge (16.513 KM), te bruto izdaci za ugovore o djelu (7.641 KM).

Naknade za rad članovima povjerenstava iskazane su iznosu od 95.217 KM, od čega se na neto naknade odnosi 79.000 KM, a na poreze i doprinose 16.217 KM. U djelokrugu Službe za odnose s osiguranicima je i rad povjerenstava Zavoda. Povjerenstva obavljaju poslove u postupcima priznavanja prava iz osnovnog zdravstvenog osiguranja za osigurane osobe Zavoda. Pravilnikom o sastavu, ovlastima i načinu rada, koji je Upravno vijeće Zavoda donijelo 9. 12. 2016. godine, uređeni su sastav, ovlasti, način rada liječničkih povjerenstava Zavoda, medicinska dokumentacija i rješavanje po žalbama. Odluku o formiranju povjerenstava u kojoj se definira predmet rada povjerenstva, kao i visina naknade za rad povjerenstava, donosi ravnatelj ili Upravno vijeće, u ovisnosti od predmeta rada povjerenstva. Ravnatelj Zavoda posebnom odlukom određuje raspored zasjedanja liječničkih povjerenstava, te posebnom odlukom odlučuje o visini naknade za rad predsjednika i članova liječničkih povjerenstava Zavoda. Naknada se priznaje po dolasku, na temelju evidencije prisutnosti članova na sastancima koji su održani za taj mjesec. Na isplaćene naknade za rad u povjerenstvima obračunavaju se pripadajući porezi i doprinosi, sukladno važećim zakonskim propisima. Osim tajnika povjerenstva, svi članovi povjerenstva su vanjski suradnici.

Na poziciji izdataka za rad povjerenstava iskazane su naknade za rad za sljedećih povjerenstava: Povjerenstvo za upućivanje na liječenje izvan ŽZH i na teret sredstava Federalnog fonda solidarnosti (neto 27.000 KM), Povjerenstvo za lijekove, ortopedska pomagala i druga pomagala (neto 24.750 KM), Prvostupanjsko liječničko povjerenstvo za utvrđivanje privremene spriječenosti za rad (neto 16.200 KM), Drugostupanjsko povjerenstvo za upućivanje na liječenje izvan matične ugovorne zdravstvene ustanove SKBM (neto 250 KM), te naknada za rad člana i zamjenskog člana Stručnog liječničkog povjerenstva SKBM, imenovanih ispred Zavoda (neto 10.800 KM).

Naknade za rad članovima Upravnog vijeća iskazane su u iznosu od 59.496 KM, od čega se na neto naknade odnosi 49.150 KM, a na poreze i doprinose 10.346 KM. Poslovnikom o radu Upravnog vijeća iz 2012. godine i izmjenama iz 2018. godine reguliran je način rada Upravnog vijeća. Članovi Upravnog vijeća imaju pravo na naknadu za rad u paušalnom mjesečnom iznosu koji je utvrđen Odlukom o povećanju naknade za rad Upravnog vijeća iz 2013. godine. Odlukom je utvrđena mjesečna naknada (za članove u neto iznosu od 500 KM, za predsjednika u neto iznosu od 650 KM), a isplata naknade nije uvjetovana održavanjem sjednice. Poslovnikom o radu Upravnog vijeća definirano je da u slučaju da član Upravnog vijeća neopravdano izostane sa sjednice dva puta za redom, tj. ne postupi sukladno članku 10. stav 2. Poslovnika kojim je definirana obveza najave odsustva sa sjednice, uz pojašnjenje razloga za odsustva, gubi pravo na naknadu do dolaska na iduću sjednicu Upravnog vijeća. **Uvidom u dokumentaciju utvrdili smo da se predsjedniku i članovima Upravnog vijeća isplaćuje naknada svaki mjesec, bez obzira na to da li se sjednice Upravnog vijeća održavaju ili ne. Izuzetak je član Upravnog vijeća (Ivan Herceg) za kojega naknada nije obračunavana i isplaćivana tijekom 2019. godine, sukladno članku 10. stav 2. Poslovnika o radu Upravnog vijeća (posljednja naknada obračunata i isplaćena za siječanj 2018. godine). U 2019. godini Upravno vijeće je održalo deset sjednica, i to u veljači, svibnju, srpnju, rujnu, studenom i prosincu. Predsjednicima i članovima Upravnog vijeća isplaćene su naknade za preostalih šest mjeseci 2019. godine, iako u tim mjesecima nisu održavane sjednice.**

Izdaci za ugovore o djelu iskazani su u iznosu od 7.641 KM, od čega se na neto naknade odnosi 6.000 KM, a na poreze i doprinose 1.641 KM. Zavod je tijekom 2019. godine zaključio četiri ugovora o djelu s jednim liječnikom (svaki ugovor je zaključen na tri mjeseca). Predmet ugovora o djelu je kontrola bolovanja, lijekova i zdravstvenih usluga u Zavodu. U članku 2. Ugovora navedeno je da se izvršitelj posla angažira na temelju Odluke o imenovanju kontrolora u Zavodu od 31. 8. 2017. godine, s obzirom na to da je upražnjeno radno mjesto višeg stručnog suradnika za kontrolu bolovanja, lijekova i zdravstvenih usluga u Službi za odnose s osiguranicima duže vrijeme, a koje obuhvaća poslove iz članka 12. Pravilnika o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta. Osim toga, drugi kontrolor Zavoda, koji je u radnom odnosu, nalazi se na bolovanju već duže vrijeme. Ugovorima je utvrđena mjesečna naknada u neto iznosu od 500 KM, a obračun i isplata naknade vrši se na temelju izvješća kontrolora, sukladno člancima 5. i 6. zaključenog Ugovora. Zakonom o obveznim odnosima²⁴ definirano je da se ugovori o djelu zaključuju za jasno definirane, konkretne poslove koji traju određeno vrijeme, dok se za obavljanje poslova koji su sistematizirani i spadaju u redovnu djelatnost izvršitelji angažiraju sukladno Zakonu o radu. **Ne možemo potvrditi utemeljenost zaključivanja ugovora o djelu za poslove koji se obavljaju kontinuirano tijekom cijele godine. Osim toga, iskazani izdaci za ugovore o djelu nisu opravdani, budući da se radi o poslovima koji su utvrđeni Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, odnosno redovnim poslovima Zavoda.**

Izdaci za tekuće održavanje iskazani su u iznosu od 50.696 KM. Od ukupno iskazanih izdataka, 35.209 KM se odnosi na troškove održavanja integralnog informacijskog zdravstvenog sustava. Za usluge održavanja nije provedena javna nabava sukladno Zakonu o javnim nabavama,²⁵ što je šire obrazloženo u točki 8. ovog Izvješća.

Preporuke:

- **preispitati odredbe Poslovnika o radu Upravnog vijeća u dijelu koji se odnosi na obračun i isplate naknade članovima Upravnog vijeća, u paušalnom mjesečnom iznosu, bez uvjetovanja održavanja i prisustvovanja sjednicama;**
- **ugovore o djelu zaključivati samo za obavljanje jednokratnih poslova koji traju određeno vrijeme, s jasno definiranim predmetima, sukladno zakonskim i drugim propisima.**

6.1.2.1.3 Izdaci za nabavu stalnih sredstava

Izdaci za nabavu stalnih sredstava iskazani su u iznosu od 139.559 KM, što je u odnosu na planirana sredstva (800.000 KM) izvršenje od 17,4%. Struktura iskazanih izdataka je sljedeća: nabava uredske opreme (74.513 KM), nabava stalnih sredstava u obliku prava (55.720 KM) i nabava namještaja (9.326 KM). Istovremeno, tijekom revidirane godine nabavna vrijednost stalnih sredstava povećana je za 139.559 KM.

6.1.2.2 Rashodi zdravstvene zaštite

Rashodi zdravstvene zaštite u 2019. godini iskazani su u iznosu od 43.341.233 KM. U strukturi ovih troškova najznačajniji su rashodi koji se odnose na: konzilijarno-specijalističku zdravstvenu zaštitu (16.933.428 KM), primarnu zdravstvenu zaštitu (16.138.327 KM), lijekove s pozitivne Liste lijekova (6.440.648 KM), izdatke za ortopedske sprave i pomagala (1.362.325 KM), usluge i troškove liječenja u Hrvatskoj (761.084 KM), rashode ino osiguranja (545.916 KM) i usluge bolničke zaštite i liječenja po ugovoru i računima u BiH (485.451 KM).

²⁴ „Sl. novine FBiH“, br. 29/03, 42/11

²⁵ „Sl. glasnik BiH“, br. 39/14

Sukladno Zakonu o zdravstvenoj zaštiti ŽZH,²⁶ Zavod nema obvezu primjene Jedinственe metodologije kojom se bliže utvrđuju kriteriji i mjerila za zaključivanje ugovora između nadležnog zavoda zdravstvenog osiguranja i zdravstvene ustanove,²⁷ koju je donijelo Upravno vijeće FZZOIR-a i čija primjena je obvezujuća sukladno Zakonu o zdravstvenoj zaštiti²⁸ donesenom na federalnoj razini. Člankom 47. Zakona o zdravstvenoj zaštiti ŽZH propisano je da se postupak dodjele ugovora o pružanju zdravstvenih usluga provodi sukladno ovom Zakonu, Zakonu o zdravstvenom osiguranju, te propisima donesenim na temelju ovog Zakona. Međutim, Odluka o osnovama, kriterijima i mjerilima za sklapanje ugovora sa zdravstvenim ustanovama koje osiguravaju usluge zdravstvene zaštite, a financiraju se iz sredstava Zavoda, koju je donijela Vlada ŽZH 1. 9. 2005. godine, nije stavljena van snage. Ugovor sa zdravstvenim ustanovama zaključuje se uz prethodno pribavljeno mišljenje resornog ministarstva.

Rashodi konzilijarno-specijalističke zdravstvene zaštite iskazani su u iznosu od 16.933.428 KM. Ugovor sa SKBM-om zaključen je 15. 2. 2019. godine na temelju odluke Upravnog vijeća Zavoda od 1. 2. 2019. godine, kojom je definirana fiksna mjesečna naknada na ime pružanja zdravstvenih usluga. Ugovorima je definirano da se primjenjuju za razdoblje od 1. 1. do 31. 12. 2019. godine. Nije prezentirana dokumentacija iz koje bi se moglo utvrditi na koji način je određena vrijednost zaključenih ugovora. Predmet Ugovora je pružanje zdravstvenih usluga sekundarne i tercijarne razine (konzilijarno-specijalistička zaštita, tercijarna zdravstvena zaštita, medicinska dijagnostika i bolničko liječenje) koje nije moguće pružiti osiguranicima u zdravstvenim ustanovama u ŽZH. Mjesečna naknada po Ugovoru, za pružene usluge zdravstvene zaštite iz članka 2. Ugovora, iznosi 1.355.000 KM. Člankom 6. Ugovora definirano je da će SKBM ispostavljati mjesečne fakture za pružene zdravstvene usluge Zavodu sukladno važećem cjeniku na području FBiH.²⁹ Na temelju Odluke Upravnog vijeća od 10. 9. 2019. godine, zaključen je Aneks ugovora sa SKBM-om 13. 9. 2019. godine, kojim se Zavod obvezuje da za razdoblje od 1. 7. do 1. 9. 2019. godine isplati SKBM-u dodatnih 300.000 KM na ime povećanja troškova za obavljanje zdravstvenih usluga sekundarne i tercijarne razine. Nije prezentirana dokumentacija koja bi potvrdila na koji način i za koju vrstu troškova je utvrđen dodatni iznos. SKBM je u svojoj zamolbi tražio uplatu dodatnih sredstava koja su potrebna za daljnji rad i izmirenje obveza prema dobavljačima. Uvidom u uzorkovanu dokumentaciju konstatirali smo da SKBM ispostavlja mjesečne fakture za pružene zdravstvene usluge Zavodu, sukladno članku 6. Ugovora. Uz mjesečnu rekapitulaciju priložene su pojedinačne fakture sa specifikacijom izvršenih usluga i medicinska dokumentacija kao dokazni materijal. Ovako obračunate zdravstvene usluge (mjesečne fakture za pružene zdravstvene usluge osiguranicima s područja ŽZH) premašuju iznos utvrđene mjesečne fiksne naknade. Za primjer navodimo fakturu SKBM-a za ožujak 2019. godine koja je iznosila 1.725.543 KM, dok je mjesečna naknada utvrđena u iznosu od 1.355.000 KM. To ukazuje da mjesečne tranše ne pokrivaju troškove svih usluga koje SKBM pruža osiguranicima s područja ŽZH.

Također, iznos od 200.000 KM evidentiran je na temelju Odluke o isplati investicija u zdravstvu SKBM-u za servisiranje zdravstvene opreme (CT aparata), koju je donijelo Upravno vijeće Zavoda 7. 11. 2019. godine, a na koju je Vlada ŽZH dala suglasnost 5. 12. 2019. godine. Isplata je izvršena sukladno odredbama Zakona o zdravstvenoj zaštiti ŽZH. **Skrećemo pozornost da Zakon o zdravstvenoj zaštiti ŽZH nije usklađen sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti koji je donesen na federalnoj razini, u dijelu koji se odnosi na investicijsko ulaganje i investicijsko i tekuće održavanje zdravstvenih ustanova, što je šire obrazloženo u točki 6.1.2.4 ovog Izvješća.**

Preostali iznos od 173.428 KM odnosi se na izdatke za tzv. skupe terapije koji se uplaćuju SKBM-u za osiguranike s područja ŽZH, na temelju odluka Upravnog vijeća (npr. lijek humira za pacijente s teškim oblikom gnojnog hidradenitisa i s juvenilnim idiopatskim artritisom, humani imunoglobulin itd.).

²⁶ „Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, br. 3/13

²⁷ „Sl. novine FBiH“, br. 34/13, 90/13

²⁸ „Sl. novine FBiH“, br. 46/10, 75/13

²⁹ Sukladno Odluci o utvrđivanju vrijednosti boda za primjenu tarife pojedinačnih zdravstvenih usluga u određenim slučajevima za tekuću godinu i Odluci o izmjenama i dopunama Tarife zdravstvenih usluga br. 02/IV-1843/07

Rashodi i obveze za pružene zdravstvene usluge sekundarne i tercijarne razine evidentiraju se na temelju uplata Zavoda (fiksni mjesečni naknada) definiranih Ugovorom, koje pokrivaju pružene zdravstvene usluge koje nije moguće pružiti osiguranicima u zdravstvenim ustanovama u ŽZH, iako SKBM dostavlja Zavodu mjesečne fakture, sukladno važećem cjeniku na području FBiH, što je također definirano Ugovorom. Mjesečne fakture koje ispostavlja SKBM ne evidentiraju se u knjigovodstvenoj evidenciji Zavoda.

Preporuka:

- *godišnjim ugovorom sa Sveučilišnom kliničkom bolnicom Mostar jasnije definirati međusobna prava i obveze u dijelu pružanja, fakturiranja i plaćanja pruženih zdravstvenih usluga, a evidentiranje rashoda i obveza za pružene zdravstvene usluge vršiti temeljem relevantne dokumentacije, sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH.*

Rashodi primarne zdravstvene zaštite iskazani su u iznosu od 16.138.327 KM. Najveći dio, u iznosu od 15.914.400 KM, odnosi se na mjesečne naknade isplaćene domovima zdravlja s područja ŽZH na temelju zaključenih ugovora i aneksa temeljnih ugovora. Ugovori sa domovima zdravlja zaključeni su 11. 2. 2019. godine, na temelju Odluke Upravnog vijeća Zavoda od 1. 2. 2019. godine, kojom je definirana fiksna mjesečna naknada za obavljanje zdravstvenih usluga iz primarne zdravstvene zaštite i dijela specijalističko-konzultativne zdravstvene zaštite i materijalne troškove. Ugovorima je definirano da se primjenjuju za razdoblje od 1. 1. do 31. 12. 2019. godine. **Nije prezentirana dokumentacija iz koje bi se moglo utvrditi na koji način je određena vrijednost zaključenih ugovora, odnosno vrijednost fiksnih mjesečnih naknada.** Tako su utvrđene mjesečne naknade u sljedećim iznosima: Dom zdravlja Ljubuški (360.500 KM), Dom zdravlja Široki Brijeg (357.500 KM), Dom zdravlja Grude (271.000 KM) i Dom zdravlja Posušje (267.000 KM). Za sva četiri doma zdravlja zaključena su po tri aneksa na temeljni Ugovor. Aneksi su zaključeni na temelju Odluka Upravnog vijeća od 22. 7. 2019. godine, 10. 9. 2019. godine i 12. 12. 2019. godine, kojima je definirano da se aneksi zaključuju na ime povećanja troškova za obavljanje zdravstvenih usluga iz primarne zdravstvene zaštite. Prvim aneksima koji su zaključeni 22. 7. 2019. godine Zavod se obvezuje da za razdoblje od 1. 4. do 30. 6. 2019. godine isplati domovima zdravlja određeni jednokratni iznos na ime povećanja troškova za obavljanje zdravstvenih usluga iz primarne zdravstvene zaštite (Dom zdravlja Ljubuški 73.000 KM, Dom zdravlja Široki Brijeg 64.000 KM, Dom zdravlja Posušje 49.000 KM i Dom zdravlja Grude 47.000 KM). Drugim aneksima koji su zaključeni 11. 9. 2019. godine, Zavod se obvezuje da za razdoblje od 1. 7. do 31. 12. 2019. godine isplati domovima zdravlja uvećane mjesečne naknade na ime povećanja troškova za obavljanje zdravstvenih usluga iz primarne zdravstvene zaštite i za materijalne troškove (Dom zdravlja Ljubuški 386.800 KM, Dom zdravlja Široki Brijeg 382.500 KM, Dom zdravlja Grude 287.500 KM i Dom zdravlja Posušje 284.100 KM). Trećim aneksima, koji su zaključeni 18. 12. 2019. godine, Zavod se obvezuje da za razdoblje od 1. 10. do 31. 12. 2019. godine isplati domovima zdravlja određeni jednokratni iznos na ime povećanja troškova za obavljanje zdravstvenih usluga iz primarne zdravstvene zaštite (Dom zdravlja Ljubuški 30.000 KM, Dom zdravlja Široki Brijeg 30.000 KM, Dom zdravlja Grude 20.000 KM i Dom zdravlja Posušje 20.000 KM). **Dakle, ukupna vrijednost temeljnih ugovora s domovima zdravlja (15.072.000 KM) povećana je putem aneksa za ukupan iznos od 842.400 KM. Nije prezentirana dokumentacija koja bi potkrijepila ova povećanja troškova za obavljanje zdravstvenih usluga primarne zdravstvene zaštite. Skrećemo pozornost da je u obrazloženju Rebalansa financijskog plana za 2019. godinu navedeno da se pozicija „Usluge primarne zdravstvene zaštite u Županiji“ povećava za 510.000 KM u odnosu na Financijski plan za 2019. godinu, zbog potpisivanja novog Kolektivnog ugovora o pravima i obvezama poslodavaca i zaposlenika u oblasti zdravstva u Županiji Zapadnohercegovačkoj,³⁰ koji je stupio na snagu 1. 7. 2019. godine. Ukazujemo da je člankom 5. Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Županiji Zapadnohercegovačkoj³¹ definirano da se iz županijskog proračuna, između ostalih, financiraju ustanove i institucije koje osniva ŽZH.**

³⁰ „Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, br. 17/19

³¹ „Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, br. 23/14

Osnivač, odnosno vlasnik domova zdravlja u ŽZH je Skupština ŽZH. Istovremeno, člankom 57. Zakona o zdravstvenoj zaštiti ŽZH definirano je da se sredstva za rad i razvitak zdravstvenih ustanova ostvaruju: ugovorom sa Zavodom, iz sredstava osnivača sukladno aktu o osnivanju, iz sredstava proračuna ŽZH, FBiH, odnosno općine, ugovorom s fakultetima i drugim visokim školama zdravstvenog usmjerenja, ugovorom po temelju proširenog i dragovoljnog zdravstvenog osiguranja, slobodnom prodajom usluga na tržištu i iz drugih izvora, na način i pod uvjetima određenim zakonom, aktom o osnivanju i statutom zdravstvene ustanove.

Sukladno temeljnim ugovorima, domovi zdravlja imaju obvezu dostavljanja polugodišnjih izvješća o radu Zavodu, kao i ostale dokumentacije koju Zavod traži, a Zavod ima obvezu da tijekom cijele godine neprekidno obavlja provjeru prava i obveza domova zdravlja sukladno ugovorima, i to pregledom dostavljene dokumentacije, stalnim nadzorom kontrolora Zavoda i neposrednim očevidom ovlaštenog zaposlenika Zavoda u rad i dokumentaciju zdravstvene ustanove. **Obavljenom revizijom konstatirali smo da domovi zdravlja ne dostavljaju Zavodu polugodišnja izvješća o radu, a Zavod ne vrši kontrolu izvršenih zdravstvenih usluga. Jedine kontrole domova zdravlja jesu kontrole izdavanja lijekova na recept i odobravanja bolovanja. To upućuje da Zavod nije osigurao nadzor i kontrolu nad domovima zdravlja, sukladno zaključenim ugovorima.**

Usluge primarne zdravstvene zaštite, osim u domovima zdravlja na području ŽZH, pružaju se i u određenim specijalističkim ustanovama u kojima su smješteni korisnici-osiguranici s područja ŽZH i za koje Zavod snosi troškove primarne zdravstvene zaštite i lijekova, kao i troškove prijevoza do druge stacionirane ustanove. Tijekom 2019. godine izdaci za primarnu zdravstvenu zaštitu u drugim stručnim ustanovama iskazani su u iznosu od 205.576 KM. Iskazani izdaci odnose se na pružene usluge produženog boravka i liječenja u sljedećim javnim ustanovama: „Zavod za zbrinjavanje mentalno invalidnih osoba Bakovići“, „Zavod za zbrinjavanje mentalno invalidne djece i omladine Pazarići“, „Zavod za zbrinjavanje mentalno invalidnih osoba Drin“, „Dom za socijalno i zdravstveno zbrinjavanje osoba sa invaliditetom i drugih osoba“ Stolac i „Dom za osobe s invaliditetom“ Višegrad. Sukladno zaključenim ugovorima, javne ustanove fakturiraju mjesečne račune za pružene usluge primarne zdravstvene zaštite i utrošene lijekove. Zdravstvena zaštita po jednom korisniku-osiguraniku u ovim javnim ustanovama utvrđena je u rasponu od 5,50 KM do 13,64 KM po danu. Plaćanje izvršenih zdravstvenih usluga vrši se na temelju ispostavljenih mjesečnih faktura.

Preostali iznos rashoda primarne zdravstvene zaštite (18.351 KM) odnosi se na rashode po temelju refundiranja naknada domovima zdravlja s područja ŽZH, po temelju pruženih terapijskih usluga oboljelima od PTSP-a.

Preporuke:

- **vršiti kontrole zdravstvenih ustanova, odnosno provjeru prava i obveza zdravstvenih ustanova, sukladno zaključenim ugovorima;**
- **blagovremeno zaključivati ugovore za pružanje usluga zdravstvene zaštite, kako bi se osiguralo pružanje usluga sukladno zaključenim ugovorima.**

Lijekovi s pozitivne Liste lijekova iskazani su u iznosu od 6.440.648 KM. Vlada ŽZH je 18. 6. 2018. godine donijela Odluku o privremenoj Listi lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava Zavoda, kao i načinu njihovog propisivanja i izdavanja.³² Cijene lijekova na Listi usklađene su sa cijenama lijekova sa Liste lijekova, koje su sastavni dio Odluke o izmjeni i dopuni Odluke o Listi lijekova obveznog zdravstvenog osiguranja Federacije BiH.³³ Na temelju preporuke Povjerenstva za lijekove, Upravno vijeće Zavoda je 22. 7. 2019. i 17. 12. 2019. godine donijelo Odluku o utvrđivanju/revidiranju cijene lijekova s Liste lijekova i visini udjela u cijeni lijeka koji se izdaje na teret Zavoda za zdravstveno osiguranje ŽZH.

³² „Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, br. 12/18

³³ „Sl. novine FBiH“, br. 25/17

Lijekove s pozitivne Liste lijekova propisuju liječnici opće prakse i liječnici specijalisti u zdravstvenim ustanovama i evidentiraju izdane lijekove kroz softverski program Zavoda. Sukladno članku 7. Odluke o privremenoj Listi lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava Zavoda, lijekovi s Liste lijekova po režimu propisivanja razvrstavaju se u tri skupine. Prva skupina su lijekovi koje samostalno propisuju ovlašteni liječnici medicine, liječnici stomatologije i liječnici medicine specijalisti u primarnoj zdravstvenoj zaštiti (oznaka Rp). Druga skupina su lijekovi koje propisuju liječnici medicine, liječnici stomatologije i liječnici medicine specijalisti u primarnoj zdravstvenoj zaštiti isključivo po preporuci specijaliste ili subspecijaliste određene grane medicine koji se bave liječenjem stanja i bolesti za koju se propisuje lijek (oznaka Rp/Sp). Treća skupina su lijekovi koje propisuju ovlašteni liječnici medicine, liječnici stomatologije i liječnici medicine specijalisti u primarnoj zdravstvenoj zaštiti isključivo na temelju pozitivnog nalaza, mišljenja i ocjene Liječničkog povjerenstva za lijekove i ortopedska pomagala (oznaka Rp/Sp/Lp). Kontrolu izdanih recepata u Zavodu tijekom 2019. godine vršio je kontrolor angažiran na temelju ugovora o djelu. Osim kontrolora, Liječničko povjerenstvo za lijekove i ortopedska pomagala Zavoda kontrolira, odnosno odobrava lijekove iz treće skupine, na način da odobrava određenu količinu generičkog (nezaštićenog) naziva traženog lijeka. Dakle, prije preuzimanja lijeka iz treće skupine iz ljekarne, nužno je odobravanje Povjerenstva, što znači da se ne može desiti nepravilno propisivanje lijekova. Kontrolor vrši uvid u dnevno propisane recepte po svakom liječniku, odnosno kontrolira ukupne propisane količine (broj originalnih pakovanja) lijeka prema generičkom nazivu, jačini i obliku, sukladno propisanoj dnevnoj dozi lijeka i potrebnoj dužini trajanja terapije. Kontrolor vrši provjere i na temelju inputa Zavoda. Prema evidenciji Službe za razvoj i analizu, u 2019. godini izdano je ukupno 521.657 liječničkih recepata. Osim kontrolora Zavoda, sukladno članku 19. Odluke o privremenoj Listi lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava Zavoda, kao i načinu njihovog propisivanja i izdavanja, kontrolu propisivanja i izdavanja lijekova s Liste lijekova trebaju provoditi farmaceutski i zdravstveni inspektori Uprave za inspekcijske poslove Županije Zapadnohercegovačke. Međutim, kako je prezentirano, Uprava nema zaposlene farmaceutske i zdravstvene inspektore.

Nakon Javnog poziva ljekarnama za dostavljanje prijave za ugovaranje usluga izdavanja lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava Zavoda za 2019. godinu, koji je objavljen na službenoj stranici Zavoda i u Večernjem listu 6. 12. 2018. godine, provedene procedure i pribavljene suglasnosti Ministarstva zdravstva, rada i socijalne skrbi ŽZH za zaključivanje ugovora, 23. 1. 2019. godine Zavod je zaključio ugovore s 20 ljekarni. Sukladno zaključenim ugovorima, ljekarne mjesečno ispostavljaju fakture za izdane lijekove u iznosima određenim Odlukom o Listi lijekova, a Zavod provjerava fakture i izvješćuje ljekarne u slučaju eventualnih nepravilnosti ili nedostataka, u cilju njihovog otklanjanja.

Ugovornoj ljekarni pripada naknada od 1,5 KM, uključujući PDV, po receptu, umjesto maloprodajne marže na cijene lijekova s Liste lijekova, sukladno članku 15. Odluke o privremenoj Listi lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava Zavoda, kao i načinu njihovog propisivanja i izdavanja.

Odlukom Skupštine ŽZH o premiji – sudjelovanju osiguranih osoba u troškovima zdravstvene zaštite na području Županije Zapadnohercegovačke definirano je da osigurana osoba koja ne uplati premiju osiguranja na način propisan ovom Odlukom, sudjeluje u troškovima izdanog recepta u iznosu od 1 KM, a sredstva ostvarena naplatom ovog iznosa predstavljaju prihod Zavoda. Uvidom u uzorkovane mjesečne fakture, koje ljekarne dostavljaju Zavodu, konstatirali smo da ljekarne ne uplaćuju Zavodu sredstva naplaćena po temelju participacije za recepte, već umanjuju mjesečne fakture za naplaćeni iznos participacije. Na fakturama nije iskazan iznos naplaćene participacije za koji je umanjena faktura. Ovakav način evidentiranja za posljedicu ima manje iskazane prihode i rashode Zavoda za iznos umanjenja fakture, ali bez utjecaja na financijski rezultat.

Preporuka:

- ***poduzeti aktivnosti prema ljekarnama s ciljem doznačavanja sredstava participacije temeljem izdanih lijekova na recept Zavodu, sukladno Odluci o premiji – sudjelovanju osiguranih osoba u troškovima zdravstvene zaštite na području Županije Zapadnohercegovačke.***

Izdaci za ortopedske sprave i pomagala iskazni su u iznosu od 1.362.325 KM. Opseg prava određuje se Listom ortopedskih i drugih pomagala koja se odobravaju osiguranim osobama u ŽZH, u kojoj su utvrđeni vrsta i rokovi trajanja pomagala, te sudjelovanje Zavoda u troškovima nabave pomagala. Lista ortopedskih i drugih pomagala sastavni je dio Uredbe o opsegu, uvjetima i načinu ostvarivanja prava osiguranih osoba na korištenje ortopedskih i drugih pomagala koja se odobravaju osiguranim osobama u ŽZH³⁴ od 14. 2. 2019. godine. Pomagala propisuje, na temelju medicinskih indikacija, ovlašteni liječnik medicine – specijalist određene grane medicine, na temelju doktrinarnih kriterija. Osigurane osobe, prema Uredbi, imaju pravo na: ortopedska i druga pomagala, popravak pomagala, rezervne dijelove pomagala i potrošni materijal za pomagala. Osigurana osoba stječe pravo na pomagalo pod uvjetom obveznog zdravstvenog osiguranja u Zavodu od najmanje šest mjeseci neprekidno, odnosno devet mjeseci s prekidima u posljednje dvije godine prije nastanka potrebe za pomagalom, ako međudržavnim ugovorom nije drugačije propisano.

Nakon Javnog poziva za dostavljanje prijave za zaključivanje ugovora za izradu i isporuku ortopedskih i drugih pomagala osiguranim osobama za 2019. godinu, koji je objavljen na službenoj stranici Zavoda i u Večernjem listu 6. 12. 2018. godine, provedene procedure i pribavljene suglasnosti Ministarstva zdravstva, rada i socijalne skrbi ŽZH za zaključivanje ugovora, 23. 1. 2019. godine Zavod je zaključio ugovore s 21 dobavljačem (ljeekarne i ortopedske kuće). Zavod sudjeluje u troškovima nabave ortopedskih sprava i pomagala do iznosa utvrđenih Listom ortopedskih i drugih pomagala. Usluge izdavanja pomagala vrše dobavljači s kojima Zavod ima zaključene ugovore o isporuci ortopedskih i drugih pomagala. Uvidom u dokumentaciju konstatirali smo da se fakture dostavljaju Zavodu na plaćanje, uz specifikaciju svih pomagala koja su taj mjesec izdana, te je priloženo rješenje Povjerenstva za lijekove, ortopedska i druga pomagala kojim se ostvaruje pravo.

Rashodi ino osiguranja iskazani su u iznosu od 545.916 KM (troškovi paušala u iznosu od 535.230 KM i stvarni troškovi u iznosu od 10.686 KM). Paušalna naknada se obračunava za osiguranike koji uživaju mirovinu inozemnog nositelja, a imaju prebivalište u FBiH, te za članove obitelji zaposlenika koji su na radu u inozemstvu, a žive na prostoru FBiH. Rashodi stvarnih troškova se odnose na rashode nastale po temelju pruženih usluga hitne zdravstvene zaštite inozemnim osiguranicima, s ciljem otklanjanja neposredne opasnosti za život i zdravlje do povratka u državu prebivališta, na koju ino osiguranici koji privremeno borave u BiH imaju pravo na temelju Međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju. Pravilnikom o računovodstvu i računovodstvenim politikama Zavoda nije posebno definiran način knjigovodstvenog evidentiranja potraživanja i obveza proizašlih iz međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju, kao ni uspostavljanje pomoćne evidencije. Referat ino osiguranja u nadležnosti je Službe za odnose s osiguranicima. Obračun paušalne naknade radi se na godišnjoj razini, te se dostavlja FZZOIR-u najkasnije do 31. 3. tekuće godine za prethodnu godinu. Knjigovodstveno evidentiranje se ne provodi, kako u bilančnoj, tako ni u izvanbilančnoj knjigovodstvenoj evidenciji. Rashodi paušalne naknade evidentiraju se tek po primitku međusobnog obračuna paušalne naknade FZZOIR-a (rashodi evidentirani u 2019. godini odnose se na paušal za Hrvatsku za 2017. godinu i naknadni obračun za 2016. godinu; akt zaprimio FZZOIR 15. 7. 2019. godine), a ne u obračunskom razdoblju u kojem je obveza za plaćanje i nastala. Evidentiranje rashoda temeljem paušalne naknade Zavod vrši od 2012. godine, dok je obveza za paušal iz razdoblja 2001. – 2012. godine, koja se odnosi na Hrvatsku (5.960.908 KM), evidentirana u okviru izvanbilančne evidencije, što nije sukladno članku 59. Zakona o proračunima ŽZH i članku 16. Uredbe o računovodstvu proračuna u FBiH, što je šire obrazloženo u točki 7. ovog Izvješća. Po primitku uplate, Zavod od dobije FZZOIR-a tabelarni pregled međusobnog obračuna paušalne naknade, ali ne vrši se kontrola dobivene uplate u odnosu na obračun koji je poslan FZZOIR-u. Obračun stvarnih troškova priprema se na kvartalnoj razini za sve zemlje, osim za Sloveniju, za koju se obračun izrađuje polugodišnje, sukladno Međunarodnim ugovorima. Nakon što područni uredi Zavoda zaprima račune o nastalim stvarnim troškovima od ugovornih zdravstvenih ustanova, Služba za odnose s osiguranicima objedinjuje sve i sačinjava rekapitulaciju ukupnih stvarnih troškova od svih područnih ureda, te se ona dostavlja FZZOIR-u kvartalno, do kraja mjeseca iza kvartala.

³⁴ „Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, br. 3/19

FZZOiR kao „tijelo za vezu“ dalje podnosi obračune inozemnim nositeljima osiguranja, od kojih potražuje sredstva za pruženu medicinsku zaštitu inozemnim osiguranicima. Nakon što FZZOiR sredstva naplati od inozemnih nositelja osiguranja, doznačava ih Zavodu, koji tek tada priznaje prihod po temelju stvarnih troškova. Rashodi stvarnih troškova evidentiraju se u knjigovodstvenoj evidenciji Zavoda po primitku konačnog obračuna od FZZOiR-a. Kako je prezentirano, stvarni troškovi, odnosno usluge hitne zdravstvene zaštite inozemnim osiguranicima, najvećim dijelom se pružaju u SKBM-u, budući da domovi zdravlja upućuju sve teže slučajeve u SKBM. Člankom 6. Ugovora o međusobnim odnosima u pružanju zdravstvene zaštite, zaključenim sa SKBM-om, definirano je da će Zavod SKBM-u isplaćivati sredstva za usluge pružene osobama koje su zdravstvenu zaštitu ostvarile na temelju izdanog Bolesničkog lista od Zavoda (stvarni trošak), sukladno zaključenim Ugovorima o socijalnom osiguranju, te da će se ta sredstva isplaćivati u iznosu od 80% sredstava priznatih od inozemnih nositelja osiguranja po ispostavljenom obračunu, a nakon naplate tih sredstava od nositelja osiguranja. Godišnjim ugovorima s domovima zdravlja definirano je da su zdravstvene ustanove suglasne da posebno evidentiraju i Zavodu ispostave račun za pružene usluge (stvarne troškove), te su dužne dostavljati Zavodu mjesečno izvješće za osigurane osobe po međunarodnim konvencijama o socijalnom osiguranju. Nije prezentirana dokumentacija koja bi potvrdila da se te obveze izvršavaju. S druge strane, godišnjim ugovorima s domovima zdravlja nije regulirana obveza Zavoda da im proslijedi naplaćeni novac po temelju stvarnih troškova. Nije prezentiran podatak koliko je pruženo stvarnih troškova tijekom 2019. godine SKBM-u i domovima zdravlja u ŽZH. Iako je tijekom 2019. godine naplaćeno stvarnih troškova u iznosu od 89.120 KM (koliko je evidentirano na prihodu), nije doznačeno 80% tih sredstava SKBM-u, sukladno članku 6. Ugovora sa SKBM-om.

Obavljenom revizijom konstatirali smo da se potraživanja od FZZOiR-a, odnosno od inozemnih nositelja osiguranja, naplaćuju sa zakašnjenjem od nekoliko godina. Zavod nema uspostavljenu nikakvu evidenciju potraživanja i obveza proizašlih iz međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju, niti raspolaže podatkom o svojim ukupnim potraživanjima i obvezama po ovom temelju. Također, Zavod ne vrši usklađivanje s FZZOiR-om, nego prihvaća uplate takve kakve jesu (ne vrši se kontrola temeljem koje bi se mogla podnijeti reklamacija zbog potencijalnog nepriznavanja potraživanja Zavoda od inozemnih nositelja osiguranja).

Zavod je u siječnju 2020. godine od FZZOiR-a zaprimio tri izvoda za usuglašavanje stanja na 31. 12. 2019. godine. Prema izvodima FZZOiR-a, na 31. 12. 2019. godine Zavod ima potraživanja po temelju stvarnih troškova u ukupnom iznosu od 216.493 KM (odnose se na Njemačku, Austriju i Hrvatsku) i potraživanja po temelju paušalnih troškova u ukupnom iznosu od 28.659 KM (odnose se na Crnu Goru i Srbiju). Prema istim izvodima, Zavod ima obveze po temelju paušalnih troškova u ukupnom iznosu od 6.180.579 KM (odnose se na Hrvatsku i Makedoniju) i obveze po temelju stvarnih troškova u ukupnom iznosu od 82.639 KM (odnose se na Hrvatsku i Njemačku). Dakle, prema evidenciji FZZOiR-a na 31. 12. 2019. godine, ukupne obveze Zavoda po temelju ino osiguranja iznosile su 6.263.218 KM, dok su ukupna potraživanja Zavoda iznosila 245.152 KM. Na izvodima za usuglašavanje stanja istaknuta je napomena da ukoliko inozemni nositelji ispostave reklamacije, odnosno kontrareklamacije, obračuni će podlijegati promjenama koje će utjecati na konačan iznos potraživanja i obveza Zavoda. U ožujku 2020. godine FZZOiR je održao sastanak sa županijskim zavodima po pitanju ino osiguranja, nakon kojega je Zavod zaprimio preglede obveza i potraživanja Zavoda temeljem paušalnih i stvarnih troškova, koji se vode u evidencijama FZZOiR-a na 31. 12. 2019. godine. Zavod je 20. 5. 2020. godine dopisom obavijestio FZZOiR da nije suglasan s iskazanim stanjem, te da osporava obveze po temelju stvarnih troškova u cijelosti (82.639 KM). Od stručnog suradnika za ino osiguranje i liječenje izvan županije nismo mogli dobiti pojašnjenje na koji način su utvrđene razlike. Utvrđivanje razlika u odnosu na evidenciju FZZOiR-a izvršila je Služba za ekonomske poslove, na temelju provedenih i evidentiranih uplata. Do okončanja revizije, Zavod nije zaprimio nikakav akt od FZZOiR-a, kao odgovor na akt koji je dobio od Zavoda, vezano za usuglašavanje razlika između međusobnih evidencija.

Sve prethodno navedeno ukazuje na potrebu uvođenja detaljne, ažurne i sveobuhvatne evidencije po pojedinim zemljama, poduzimanja aktivnosti oko usklađivanja stanja s FZZOIR-om, kao i poduzimanja aktivnosti prema FZZOIR-u s ciljem bržeg rješavanja obveza i potraživanja temeljem paušalnih naknada i stvarnih troškova utvrđenih međunarodnim ugovorima o socijalnom osiguranju.

Istovremeno, kao što je navedeno u točki 6.1.1.2 ovog Izvješća, Zavod priznaje prihode po temelju inozemnog osiguranja u trenutku naplate, odnosno ne evidentira potraživanja i razgraničenja po ovom temelju, dok se potraživanja od FZZOIR-a, odnosno od inozemnih nositelja osiguranja, naplaćuju sa zakašnjenjem od nekoliko godina.

Revizijom smo konstatirali da Zavod ne vrši knjigovodstveno evidentiranje potraživanja i obveza, odnosno rashoda i prihoda proizašlih iz međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju sukladno odredbama Zakona o proračunima ŽZH i Uredbe o računovodstvu proračuna u FBiH, niti ima uspostavljenu pomoćnu evidenciju potraživanja i obveza temeljem ino osiguranja, koja bi služila kao temelj za pravovremeno i kontinuirano usuglašavanje vlastite evidencije s FZZOIR-om. Zavod ne vrši usklađivanje s FZZOIR-om, nego prihvaća uplate takve kakve jesu (ne vrši se kontrola temeljem koje bi se mogla podnijeti reklamacija, odnosno kontrareklamacija).

Preporuke:

- *uspostaviti odgovarajuću knjigovodstvenu evidenciju i na propisanim bilančnim pozicijama evidentirati potraživanja i obveze, odnosno prihode i rashode, proizašle iz međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju, sukladno Zakonu o proračunima u Županiji Zapadnohercegovačkoj i Uredbi o računovodstvu proračuna u FBiH;*
- *u suradnji s FZZOIR-om poduzeti aktivnosti na bržem rješavanju obveza i potraživanja temeljem paušalnih naknada i stvarnih troškova utvrđenih međunarodnim ugovorima o socijalnom osiguranju, u dijelu koji se odnosi na obvezno zdravstveno osiguranje;*
- *potrebno je poduzeti aktivnosti prema domovima zdravlja u dijelu poštivanja ugovorenih obveza domova zdravlja, koje se odnose na evidentiranje i izvješćivanje o pruženim uslugama inozemnim osiguranicima, sukladno zaključenim ugovorima.*

Rashodi po temelju jednokratnih novčanih pomoći iskazani su u iznosu od 97.381 KM. Ovi rashodi realizirani su na temelju Odluke o dodjeli jednokratnih novčanih pomoći i grantova koju je donijelo Upravno vijeće 2011. godine. Odlukom su utvrđeni kriteriji, uvjeti i način dodjele jednokratnih novčanih pomoći iz sredstava Zavoda, koje će dodjeljivati Upravno vijeće i ravnatelj sukladno Financijskom planu Zavoda za tekuću godinu. Sukladno članku 2. Odluke, pravo na jednokratnu novčanu pomoć imaju osiguranici koji su oboljeli od teških bolesti, maligne neoplazme, sistemske bolesti, teške kronične bolesti, teške neurološke bolesti i drugih teških bolesti koje životno ugrožavaju osiguranika. Člankom 3. Odluke propisano je da će se dodjela novčane pomoći vršiti na zahtjev osiguranika – oboljele osobe, odnosno na zahtjev osobe koja se brine o teško oboljeloj osobi, a iznimno se jednokratna novčana pomoć može dodijeliti i osobama koje nisu osiguranici Zavoda, u slučaju kada se radi o iznimno teškoj situaciji, odnosno kada se radi o humanitarnim akcijama prikupljanja pomoći za liječenje teško oboljelih osoba u BiH. Uvidom u uzorkovanu dokumentaciju konstatirali smo da su jednokratne novčane pomoći odobrene osiguranicima Zavoda na temelju pojedinačnih odluka Upravnog vijeća, odnosno ravnatelja, a pojedinačne odluke su donesene na temelju zahtjeva osiguranika i dokumentacije, sukladno odredbama Odluke. Po pojedinačnom zahtjevu najviši odobreni iznos bio je 3.000 KM. **Isplate jednokratnih novčanih pomoći osiguranicima imaju karakter tekućih transfera pojedincima, te ih je trebalo evidentirati sukladno članku 38. Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH. Skrećemo pozornost da godišnja sredstva za ove svrhe, kojima raspolažu Upravno vijeće i ravnatelj, nisu utvrđena unutarnjim aktom ni Financijskim planom za 2019. godinu. Sredstva su planirana u okviru ostalih prava osiguranika. Također, Odluka ni na koji način nije učinjena dostupnom osiguranicima, nije objavljena na web-stranici Zavoda niti oglasna u područnim uredima, kako bi osiguranici bili upoznati sa svojim pravima.**

To ukazuje da nije osigurano načelo transparentnosti, sukladno članku 3. Zakona o proračunima u Županiji Zapadnohercegovačkoj, te nije osigurano pravo na zdravstvenu zaštitu svakoj osobi, sukladno članku 3. Zakona o zdravstvenoj zaštiti ŽZH, kojim je definirano da svaka osoba ima pravo na zdravstvenu zaštitu i na mogućnost ostvarivanja najviše moguće razine zdravlja – prema odredbama ovog Zakona, Zakona o zdravstvenoj zaštiti donesenog na federalnoj razini i Zakona o zdravstvenom osiguranju.

Preporuke:

- *na web-stranici i na oglasnoj ploči svih područnih ureda Zavoda objaviti Odluku o dodjeli jednokratnih novčanih pomoći i grantova, s ciljem informiranja osiguranika o uvjetima i načinu ostvarivanja prava na jednokratnu novčanu pomoć;*
- *Financijskim planom ili drugim unutarnjim aktom Zavoda utvrditi iznos sredstava kojima raspolaže Upravno vijeće i ravnatelj za isplatu jednokratnih novčanih pomoći, a njihovo evidentiranje vršiti sukladno članku 38. Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH.*

6.1.2.3 Tekući transferi i drugi tekući rashodi

Tekući transferi iskazani su u iznosu od 1.531.213 KM, što predstavlja 3,2% ukupnih rashoda i izdataka Zavoda. Struktura tekućih transfera je sljedeća: tekući transferi pojedincima (1.487.685 KM), tekući transferi neprofitnim organizacijama (38.480 KM) i tekući transfere privatnim poduzećima i poduzetnicima (5.048 KM).

Tekući transferi pojedincima, iskazani u iznosu od 1.487.685 KM, odnose se na: porodiljne naknade (1.012.303 KM), refundiranje naknade plaće za vrijeme privremene spriječenosti za rad preko 42 dana na teret Zavoda (311.708 KM), refundiranje pogrebnih troškova osiguranika (114.200 KM) i refundiranje putnih troškova i dnevnica zbog ostvarivanja zdravstvene zaštite (49.474 KM).

Tekući transferi za porodiljne naknade, iskazani u iznosu od 1.012.303 KM, odnose se na isplaćene porodiljne naknade ženama-majkama u radnom odnosu kod fizičkih i pravnih osoba privatnog prava, sukladno Zakonu o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti obitelji sa djecom.³⁵ Zakonom o izmjenama i dopunama zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti obitelji sa djecom³⁶ regulirano je da naknadu plaće za žene-majke koje su u radnom odnosu kod fizičkih i pravnih osoba privatnog prava obračunava i isplaćuje poslodavac, a da poslodavac koji uredno izmiruje obvezu uplate doprinosa na plaću za obvezno zdravstveno osiguranje prije i u tijeku korištenja porodiljnog dopusta žene-majke, te koji nema dugovanja na temelju obveznog zdravstvenog osiguranja, ima pravo na refundaciju isplaćenih naknada plaće koju vrši Zavod. Naknadu plaće za žene-majke koje su u radnom odnosu kod pravnih osoba javnog prava (država, entitet, županija, grad, općina, javno poduzeće, javna ustanova i dr.) obračunava i isplaćuje poslodavac, bez prava na povrat tih sredstava od Zavoda. Osnovicu za naknadu plaće čini prosječna plaća koju je žena-majka u radnom odnosu ostvarila u razdoblju od devet mjeseci prije otvaranja porodiljskog dopusta. Visina naknade plaće iznosi 70% od osnovice za naknadu plaće. Ovako utvrđena naknada ne može biti veća od prosječne plaće u FBiH prema posljednjim objavljenim podacima Zavoda za statistiku FBiH u mjesecu koji je prethodio otvaranju porodiljskog dopusta. Postupak za ostvarivanje prava na porodiljne naknade provodi nadležni Centar za socijalni rad, koji nakon provedenog postupka po jedan primjerak rješenja dostavlja podnositeljici zahtjeva, poslodavcu i Zavodu, koji imaju pravo žalbe na rješenje. Zavod vrši kontrolu isplate naknade plaće, odnosno zahtjeva za povrat sredstava. Ukoliko Zavod utvrdi da poslodavac uredno ne izmiruje zakonom utvrđene doprinose, da ima dugovanje po temelju sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja iz prethodnog razdoblja, tj. da su postojale ili su nastupile druge okolnosti koje sprečavaju isplatu naknade plaće, odnosno povrat, obustavit će povrat naknade plaće i o tome obavijestiti poslodavca i nadležni Centar za socijalni rad.

³⁵ „Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, br. 16/01, 11/02, 4/04, 9/05, 21/12, 14/16

³⁶ „Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, br. 14/16

Uvidom u uzorkovanu dokumentaciju konstatirali smo da Zavod povrat sredstava poslodavcima ne vrši u roku od 30 dana od dana zaprimanja zahtjeva za povrat, kako je definirano člankom 184. Zakona. Povrat sredstava vršen je s kašnjenjem u prosjeku od cca 60 dana.

Tekući transferi neprofitnim organizacijama, iskazani u iznosu od 38.480 KM, realizirani su na temelju Odluke o dodjeli jednokratnih novčanih pomoći i grantova koju je donijelo Upravno vijeće 2011. godine. Odluka ni na koji način nije učinjena dostupnom neprofitnim organizacijama, što je šire obrazloženo u točki 6.1.2.2 ovog Izvješća. Odlukom nije predviđeno zaključivanje ugovora s korisnicima, ni dostavljanje izvješća o utrošku sredstava. Uvidom u dokumentaciju konstatirali smo da s neprofitnim organizacijama nisu zaključeni ugovori kojima bi se regulirala međusobna prava i obveze. Izvješća o utrošku su dostavljena, ali u najvećem broju slučajeva ne sadrže dokaze o utrošku, nego narativne informacije o utrošku za svrhu za koju su sredstva dodijeljena. Namjenski utrošak sredstava opravdan je samo za 2.000 KM, od ukupno dodijeljenih 38.480 KM. **To ukazuje da nije osiguran nadzor nad namjenskim utroškom sredstava dodijeljenih neprofitnim organizacijama.**

Preporuke:

- *poduzeti aktivnosti na osiguranju pravovremenog povrata sredstava poslodavcima na ime refundiranja porodičnih naknada ženama-majkama u radnom odnosu kod fizičkih i pravnih osoba privatnog prava;*
- *ugovorima s korisnicima sredstava regulirati međusobna prava i obveze, te osigurati nadzor nad namjenskim utroškom sredstava dodijeljenih neprofitnim organizacijama.*

6.1.2.4 Kapitalni transferi

Kapitalni transferi realizirani su u iznosu od 774.296 KM i u odnosu na kapitalne transfere planirane financijskim planom manji su za 255.704 KM. Iskazani kapitalni transferi odnose se na investicije u zdravstvenim ustanovama čiji je osnivač ŽZH, odnosno investicije u domove zdravlja na području ŽZH. Na temelju pristiglih zahtjeva, iskazanih potreba i predloženih projekata, Upravno vijeće Zavoda je donijelo tri Odluke o isplati sredstava za investicije u zdravstvu predviđene Financijskim planom za 2019. godinu. Na sve tri odluke suglasnost je dala Vlada ŽZH, sukladno članku 8. Zakona o zdravstvenoj zaštiti Županije Zapadnohercegovačke. Ukupna vrijednost investicija odobrenih ovim odlukama iznosila je 682.888 KM. Preostali iznos investicija u zdravstvo (91.408 KM) odobren je na temelju pojedinačnih odluka ravnatelja, a sukladno ovlastima utvrđenim Uredbom o utemeljenju Zavoda za zdravstveno osiguranje, prema kojoj ravnatelj može predstavljati i zastupati Zavod u pravnom prometu s trećim osobama, bez ograničenja do iznosa od 3.000 KM po pojedinom aktu raspolaganja, a preko tog iznosa uz suglasnost Upravnog vijeća.

Sredstva odobrena odlukama Upravnog vijeća doznačavaju se domovima zdravlja nakon što dostave Zavodu zahtjev za isplatu sredstava po odobrenim projektima po završetku realizacije i zaključeni ugovor s izabranim dobavljačem. Sredstva su odobrena za financiranje nabave medicinskih i drugih uređaja, te za investicijsko ulaganje u građevinske objekte. Na 31. 12. 2019. godine, od ukupno odobrenog iznosa domovima zdravlja je doznačeno 383.760 KM. **Smatramo važnim istaknuti činjenicu da Zakonom o zdravstvenoj zaštiti,³⁷ koji je donesen na federalnoj razini, nije predviđeno osiguranje sredstava za investicijsko ulaganje i investicijsko i tekuće održavanje zdravstvenih ustanova u financijskom planu zavoda zdravstvenog osiguranja županija, već se sredstva za te namjene osiguravaju u proračunima županija, sukladno planu i programu mjera zdravstvene zaštite za područje županija, koji utvrđuje Vlada na prijedlog resornog ministra. S tom odredbom nije usuglašen Zakon o zdravstvenoj zaštiti koji je donijela Skupština ŽZH, a kojim je u članku 8. definirano da se financijska sredstva za obavljanje osnivačkih prava nad zdravstvenim ustanovama čiji je osnivač ili suosnivač Županija, a koji obuhvaća investicijsko ulaganje i investicijsko i tekuće održavanje zdravstvenih ustanova – prostora, medicinske i nemedicinske opreme i prijevoznih sredstava, osiguravaju iz proračuna ŽZH i financijskog plana Zavoda (odlukom ravnatelja, sukladno njegovim ovlastima, te odlukom Upravnog vijeća Zavoda, uz suglasnost Vlade ŽZH).**

³⁷ „Sl. novine FBiH“, br. 46/10, 75/13

Uvidom u uzorkovane pojedinačne odluke ravnatelja konstatirali smo da su odlukama u najvećem broju slučajeva odobrena sredstva za nabavu medicinskih uređaja, ili za sufinansiranje dijela nabave medicinskog uređaja, a na temelju pojedinačnih zahtjeva domova zdravlja.

6.1.3 Financijski rezultat

U financijskim izvješćima za 2019. godinu Zavod je iskazao izvršenje prihoda u iznosu od 51.739.511 KM i rashoda i izdataka u iznosu od 48.252.221 KM. Pozitivan financijski rezultat za 2019. godinu iskazan je u iznosu od 3.487.290 KM.

Odluku o usvajanju Financijskog izvješća Zavoda za razdoblje od 1. 1. do 31. 12. 2019. godine i Odluku o usvajanju Završnog računa Zavoda za razdoblje od 1. 1. do 31. 12. 2019. godine Upravno vijeće je donijelo 24. 2. 2020. godine. Istoga dana, Upravno vijeće je donijelo Odluku o raspodjeli viška prihoda nad rashodima po Financijskom izvješću Zavoda za razdoblje od 1. 1. do 31. 12. 2019. godine, prema kojoj se višak prihoda nad rashodima usmjerava za obavljanje i razvoj djelatnosti Zavoda.

Ukupan pozitivan financijski rezultat, odnosno ukupan neraspoređeni višak prihoda nad rashodima na 31. 12. 2019. godine iskazan je u iznosu od 149.850 KM, na što je izravno utjecalo knjigovodstveno evidentiranje isknjižavanja potraživanja na 31. 12. 2019. godine, po temelju danih pozajmica Vladi ŽZH u iznosu od 6.922.485 KM, na teret ukupnog viška prihoda nad rashodima, što je šire obrazloženo u točki 6.2.1 ovog Izvješća. **Ne možemo potvrditi ukupan financijski rezultat, odnosno iskazani ukupan višak prihoda nad rashodima na 31. 12. 2019. godine, najmanje za iznos od 5.960.908 KM, budući da Zavod u knjigovodstvenoj evidenciji nije evidentirao rashode i obveze po temelju paušalne naknade, proizašle iz međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju, u obračunskom razdoblju u kojem je obveza za plaćanje i nastala, sukladno članku 59. Zakona o proračunima ŽZH i 16. Uredbe o računovodstvu proračuna u FBiH. Za isti iznos su podcijenjene i obveze Zavoda na 31. 12. 2019. godine.**

6.2 BILANCA STANJA

6.2.1 Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe

Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe iskazani su u iznosu od 14.870.878 KM, a čine ih: gotovinska sredstva (14.340.125 KM) i kratkoročni plasmani (530.753 KM).

Gotovinska sredstva, iskazana u iznosu od 14.340.125 KM, odnose se na stanja iskazana na: transakcijskom računu kod Addiko Bank d.d. Sarajevo (13.007.067 KM), transakcijskom računu kod UniCredit Bank d.d. Mostar (1.328.983 KM), deviznom (EUR) računu kod Addiko Bank d.d. Sarajevo (1.858 KM), deviznom (HRK) računu kod Addiko Bank d.d. Sarajevo (197 KM) i gotovina u glavnoj blagajni (2.020 KM). Depozitni račun kod Addiko Bank d.d. Sarajevo na 31. 12. 2019. godine nije imao stanje.

Kratkoročni plasmani, iskazani u iznosu od 530.753 KM, manji su u odnosu na prethodnu godinu za 6.922.485 KM, što je posljedica isknjižavanja potraživanja na 31. 12. 2019. godine, po temelju danih pozajmica Vladi ŽZH u iznosu od 6.922.485 KM, na teret ukupnog viška prihoda nad rashodima. Pozajmice su isknjižene na temelju Zakon o otpisu unutarnjeg duga Županije Zapadnohercegovačke³⁸ i Odluke Upravnog vijeća Zavoda od 24. 2. 2020. godine.

Struktura kratkoročnih plasmana je sljedeća: sumnjiva i sporna potraživanja po temelju depozita kod Hercegovačke banke d.d. Mostar (384.207 KM) i sumnjiva i sporna potraživanja od Javne ustanove „Ljekarne Županije Zapadnohercegovačke“ Ljubuški (146.546 KM).

Ukupno priznata potraživanja Zavoda po temelju depozita kod Hercegovačke banke d.d. Mostar iznosila su 548.970 KM. Od ukupno priznatih potraživanja naplaćen je iznos od 164.763 KM tijekom 2015. i 2016. godine.

³⁸ „Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, br. 24/16

Sumnjiva i sporna potraživanja Javne ustanove „Ljekarne Županije Zapadnohercegovačke“ Ljubuški odnose se na avansno plaćanje Zavoda u 2013. godini temeljem Odluke Upravnog vijeća Zavoda od 26. 6. 2013. godine. Stečajni postupak nad ovom ustanovom pokrenut je u 2015. godini. Prema izjavi odgovorne osobe, Zavod je prijavio svoja potraživanja u likvidacijsku masu, ali nikada nije dobio potvrdu o priznanju potraživanja.

6.2.2 Stalna sredstva

U financijskim izvješćima Zavoda na 31. 12. 2019. godine iskazana su stalna sredstva sadašnje vrijednosti od 1.925.715 KM (nabavne vrijednosti od 3.021.326 KM, ispravke vrijednosti od 1.095.611 KM), dok su izvori stalnih sredstava iskazani u iznosu od 1.837.560 KM. Navedeno ukazuje da nije izvršeno usuglašavanje stanja sredstava s izvorima stalnih sredstava za iznos od 88.155 KM. Neslaganje je evidentno i na početnom stanju 2019. godine, što ukazuje da potječe iz ranijeg razdoblja.

U odnosu na prethodnu godinu, neto sadašnja vrijednost stalnih sredstava iskazana je manje za 7.567.409 KM, što je najvećim dijelom posljedica isknjižavanja ulaganja u tuđa osnovna sredstva u iznosu od 6.999.985 KM, koja su u prethodnom razdoblju neutemeljeno priznata za iznos kreditnih sredstava doniranih Sveučilišnoj kliničkoj bolnici Mostar. Isknjižavanje je izvršeno na temelju Odluke o usklađivanju stalnih sredstava koju je Upravno vijeće donijelo 24. 2. 2020. godine.

Struktura stalnih sredstava je sljedeća: građevinski objekti (2.175.819 KM), oprema (508.518 KM), stalna sredstva u obliku prava (229.789 KM) i vozila (107.200 KM).

Tijekom revidirane godine izvršena je nabava stalnih sredstava u iznosu od 139.559 KM, koliko su evidentirani i izdaci za nabavu stalnih sredstava. Iskazano povećanje odnosi se na nabavu uredske opreme (74.513 KM), nabavu stalnih sredstava u obliku prava (55.720 KM) i nabavu namještaja (9.326 KM). Istovremeno, po izvršenom popisu sredstava i obveza provedeno je usklađivanje nabavne vrijednosti i ispravke vrijednosti stalnih sredstava, te rashodovanje opreme i namještaja zbog dotrajalosti i neupotrebljivosti, što je šire obrazloženo u točki 6.2.4 ovog izvješća.

Obavljenom revizijom konstatirali smo da je Zavod u prethodnom razdoblju imao različit pristup kod evidentiranja ulaganja u softvere, tako što su nekad ova ulaganja evidentirana kao povećanje vrijednosti stalnih sredstava, a nekada kao trošak tekućeg održavanja, što nije sukladno članku 12. Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH.³⁹ To za posljedicu ima da u knjigovodstvenoj evidenciji Zavoda, u okviru stalnih sredstava, nisu iskazana ukupna ulaganja o softver. U okviru stalnih sredstava evidentirana su stalna sredstva u obliku prava – softver neto sadašnje vrijednosti od 50.614 KM (nabavne vrijednosti 229.789 KM, ispravke vrijednosti 179.175 KM), dok su, prema Pregledu troškova razvoja i održavanja aplikativnog softvera, dosadašnja ulaganja u nabavu i razvoj softvera, zaključno s 31. 12. 2019. godine, iznosila 258.852 KM.

U okviru stalnih sredstava iskazani su građevinski objekti sadašnje vrijednosti od 1.701.318 KM, za koje nije prezentirana vjerodostojna dokumentacija o vlasništvu. Iskazana vrijednost odnosi se na građevinski objekt u sjedištu Zavoda i građevinske objekte u kojima su smješteni područni uredi Zavoda. Građevinski objekt u kojem je sjedište Zavoda, prema ZK izvatku broj 1238 iz 2018. godine uknjižen je na Vladu ŽZH s pravom vlasništva 1/1 kao zgrada s dvorištem, te nije etažiran, a Zavod ga koristi skupa sa Službom za zapošljavanje ŽZH i Policijskom upravom Grude. Prema posjedovnom listu br. 344 iz 2015. godine, kao nositelj prava za objekt u Ljubuškom još uvijek je upisan Zavod za socijalno osiguranje. Objekt u Širokom Brijegu je, prema zemljišnoknjižnom izvatku br. 1877 iz 2018. godine, još uvijek uknjižen kao građevinski plac koji je u društvenom vlasništvu. Kao nositelj prava za objekt u Posušju je, prema posjedovnom listu br. 803 iz 2015. godine, još uvijek upisana Samoupravna interesna zajednica za stambenu i komunalnu izgradnju Posušje, te je u tijeku uspostava etažnog zemljišnoknjižnog uloška. Uvidom u ZK izvadak br. 2155 iz 2018. godine konstatirali smo da je za objekt u kojem je smješten područni ured u Grudama uspostavljen zajednički suvlasnički prostor, bez definiranog vlasnika, a prema dobivenim informacijama, u tijeku je etažiranje i upis prava vlasništva.

³⁹ „Sl. novine FBiH“, br. 60/14

Zavod nema uspostavljenu pomoćnu knjigu stalnih sredstava, sukladno članku 20. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH⁴⁰ i članku 7. Uredbe o računovodstvu proračuna u FBiH.⁴¹

Obavljenom revizijom konstatirali smo da građevinski objekti nisu iskazani temeljem vjerodostojnih knjigovodstvenih isprava, evidentiranje stalnih sredstava u obliku prava ne vrši se sukladno odredbama Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH, nije uspostavljena pomoćna knjiga stalnih sredstava sukladno članku 20. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH i članku 7. Uredbe o računovodstvu proračuna u FBiH, kao i da nije izvršeno usuglašavanje stanja sredstava s izvorima stalnih sredstava.

Preporuke:

- *osigurati dokumentaciju o vlasništvu nad nekretninama koje je Zavod iskazao u svojim poslovnim knjigama i utvrditi njihovu vrijednosti;*
- *evidentiranje stalnih sredstava u obliku prava vršiti sukladno članku 12. Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH;*
- *uspostaviti pomoćnu knjigu stalnih sredstava, sukladno članku 20. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH i članku 7. Uredbe o računovodstvu proračuna u FBiH;*
- *izvršiti usuglašavanje stanja sredstava s izvorima stalnih sredstava, kako je propisano odredbama Uredbe o računovodstvu proračuna u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH.*

6.2.3 Kratkoročne obveze i razgraničenja

Kratkoročne obveze i razgraničenja iskazana su u iznosu od 6.913.391 KM, a odnose se na: kratkoročne tekuće obveze (6.734.105 KM) i obveze prema zaposlenicima (179.286 KM).

Kratkoročne tekuće obveze odnose se na: obveze prema zdravstvenim ustanovama u iznosu od 6.570.372 KM (obveze prema ugovornim zdravstvenim ustanovama i ljekarnama), obveze prema materijalnim dobavljačima i dobavljačima ortopedskih pomagala u iznosu od 162.952 KM i ostale obveze u iznosu od 781 KM. Prema prezentiranim podacima, od ukupno iskazanih obveza prema ugovornim zdravstvenim ustanovama i ljekarnama, iznos od 1.740.761 KM se odnosi na obveze koje su starije od 12 mjeseci.

Obveze prema zaposlenicima odnose se na: obveze po temelju plaće za prosinac 2019. godine u iznosu od 136.135 KM, obveze za naknade troškova zaposlenih za prosinac 2019. godine u iznosu od 18.489 KM, obveze za naknade fizičkim osobama uključujući poreze i doprinose u iznosu od 19.669 KM (obveze za rad u povjerenstvima, obveze po temelju zaključenih ugovora o djelu, obveze prema članovima Upravnog vijeća) i ostale obveze u iznosu od 4.993 KM.

Evidentiranje obveza prema fizičkim osobama na poziciji obveza prema zaposlenicima nije sukladno Analitičkom kontnom planu za proračun i proračunske korisnike, koji je propisan i čini sastavni dio Pravilnika o računovodstvu proračuna u FBiH.

U vezi knjigovodstvenog evidentiranja i iskazivanja obveza, skrećemo pozornost na točku 7. ovog izvješća.

Preporuka:

- *obveze temeljem angažmana u povjerenstvima, zaključenih ugovora o djelu i obveze prema članovima Upravnog vijeća evidentirati sukladno Pravilniku o računovodstvu proračuna u FBiH.*

⁴⁰ „Sl. novine FBiH“, br. 83/09

⁴¹ „Sl. novine FBiH“, br. 34/14

6.2.4 Popis sredstava i obveza

Popis sredstava i obveza reguliran je Pravilnikom o popisu imovine, potraživanja, zaliha i obveza iz 2015. godine. Odlukom o redovitom popisu, koju je ravnatelj donio 17. 12. 2019. godine, definirano je da će se obaviti redoviti popis imovine, potraživanja, zaliha i obveza sa stanjem na 31. 12. 2019. godine, a kao krajnji rok za završetak popisa utvrđen je 11. 2. 2020. godine, što nije sukladno članku 26. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. Odlukom je predviđeno formiranje dva povjerenstva: Povjerenstvo za prirodni popis materijalne imovine, inventara, novca i vrijednosti u blagajni (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo) i Centralno popisno povjerenstvo koje će popisati sva potraživanja i obveze Zavoda, sublimirati stanje, sačiniti izvješće, te dati prijedloge za otpis i darovanje sredstava koja su višak ili su neupotrebljiva. Povjerenstva su imenovana odlukama ravnatelja od 18. 12. 2019. godine.

Izvješće o popisu imovine, potraživanja i obveza Zavoda sačinilo je Centralno povjerenstvo 20. 2. 2020. godine, a ravnatelj je izvješće usvojio isti dan. Upravno vijeće je 27. 2. 2020. godine donijelo Odluku o davanju suglasnosti na Odluku ravnatelja o usvajanju izvješća o redovnom popisu, Odluku o otpisu stalnih sredstava i Odluku o usklađivanju stalnih sredstava.

Obavljenom revizijom konstatirali smo da je Povjerenstvo vršilo popis na temelju popisnih lista na 31. 12. 2018. godine koje je dobilo od Službe za ekonomske poslove, te su one bile temelj za vršenje popisa. Povjerenstvo je sačinilo popisne liste i izvješće o izvršenom popisu 16. 1. 2020. godine. U izvješću o obavljenom popisu konstatirano je da je, uspoređujući stvarno stanje i stanje iskazano na popisnoj listi na 31. 12. 2018. godine, utvrđena određena neusklađenost, te da se neke od njih ponavljaju iz godine u godinu, na što je već ukazivano. U izvješću su, za svaki područni ured i sjedište, stalna sredstva taksativno navedena po kategorijama: „stalna sredstva koja su nabavljena tijekom 2019. godine“ i „stalna sredstva koja se ne nalaze u prostoru ili ih je zbog dotrajalosti i neispravnosti potrebno otpisati“, što dodatno potvrđuje da su polazne osnove za popis bile popisne liste na 31. 12. 2018. godine. To dovodi u pitanje je li prirodni popis uopće izvršen i kako se za stalno sredstvo može konstatirati „ne nalazi se u prostoru ili ga je potrebno otpisati zbog dotrajalosti i neispravnosti“. Tako sačinjeno izvješće i popisne liste Povjerenstvo je predalo Centralnom povjerenstvu.

Nije prezentirano tko je i kada sučelio stanje utvrđeno popisom s knjigovodstvenim stanjem. Prezentirane su popisne liste stalnih sredstava koje je sačinilo Centralno povjerenstvo nakon usklađivanja, te su u njima iskazani podaci nakon usklađivanja stvarnog s knjigovodstvenim stanjem. U izvješću o popisu koje je sačinilo Centralno povjerenstvo konstatirano je da je prilikom popisa utvrđeno neslaganje vrijednosti na popisnim listama i vrijednosti iskazanih u financijskom programu Zavoda, te je Službi za ekonomske poslove predloženo usklađivanje, bez daljnjih informacija o načinu usklađivanja. Navedeno nije sukladno članku 22. Pravilnika o popisu imovine, potraživanja, zaliha i obveza, kojim je definirano da Centralno povjerenstvo nakon prikupljene cjelokupne dokumentacije sačinjava elaborat, vrši sravnjenje stvarnog s knjigovodstvenim stanjem, s naznakom viškova i manjkova, te prijedlogom za knjiženje. U izvješću Centralnog povjerenstva navedena su zbirna stanja nabavne vrijednosti, ispravaka vrijednosti i sadašnje vrijednosti stalnih sredstava prije usklađivanja i nakon usklađivanja, te nisu navedena pojašnjenja za utvrđene razlike.

Osim popisnih lista, prezentiran je Zapisnik uz ispravke i usklađivanje osnovnih sredstava koji je 24. 2. 2020. godine sačinila rukovoditeljica Službe za ekonomske poslove. U vezi navedenog ističemo da rukovoditeljica Službe za ekonomske poslove nije bila član ni jednog povjerenstva, te je nejasno u kojem svojstvu je imenovana sačinila Zapisnik uz ispravke i usklađivanje osnovnih sredstava. U Zapisniku su dana određena pojašnjenja utvrđenih razlika. Između ostaloga, konstatirano je da je „nabavna vrijednost uredskih mašina i opreme veća u knjigovodstvu od stanja na popisnim listama, iz čega proizlazi da je i ispravak vrijednosti veći u knjigovodstvu od stanja na popisnim listama“, a za namještaj je konstatirano „nabavna vrijednost namještaja je također veća u knjigovodstvu u odnosu na popisne liste iz čega proizlazi i neslaganje ispravka vrijednosti“. Prilog Zapisnika je tabelarni prikaz u kojem je navedeno zbirno knjigovodstveno stanje, zbirno stanje po popisnim listama i zbirno utvrđene razlike.

Također, navedeno je da se utvrđene razlike u odnosu na knjigovodstveno stanje nisu mogle precizno utvrditi, odnosno nisu se mogle identificirati stavke na koje se odnose, jer se razlike javljaju unazad nekoliko godina. **Na temelju utvrđenih razlika, a bez utvrđenih razloga za nastale razlike, u knjigovodstvenoj evidenciji je izvršeno: umanjenje nabavne vrijednosti opreme za iznos od 167.140 KM i ispravka vrijednosti opreme za iznos od 189.882 KM, umanjenje nabavne vrijednosti namještaja za iznos od 66.502 KM i uvećanje ispravka vrijednosti namještaja za iznos od 29.374 KM, uvećanje ispravka vrijednosti opreme za iznos od 522.844 KM i uvećanje ispravka vrijednosti građevinskih objekata za iznos od 36.007 KM.** Egzaktno pojašnjenje je navedeno samo za uvećanje ispravka vrijednosti opreme za iznos od 522.844 KM (u prethodnom razdoblju nabavljena je računalna oprema koja je prvotno dana na korištenje domovima zdravlja, a potom u 2017. godini donirana domovima zdravlja, te je prilikom donacije u 2017. godini izvršeno isknjižavanje nabavne vrijednosti donirane opreme u iznosu od 522.844 KM i isknjižavanje ispravka vrijednosti u istom iznosu. Prilikom vršenja popisa na 31. 12. 2019. godine utvrđeno je da ispravak vrijednosti, isknjižen u 2017. godini, prethodno nije bio ni evidentiran). Rashodovanje stalnih sredstava zbog dotrajalosti i neupotrebljivosti izvršeno je za iznos od 12.292 KM. **Dakle, stvarno stanje sredstava koje je Povjerenstvo utvrdilo na 31. 12. 2019. godine prihvaćeno je a da se prethodno nije utvrdilo koji su razlozi ovako značajnog odstupanja u odnosu na knjigovodstveno stanje. Kao što je navedeno u točki 6.2.2 ovog Izvješća, Zavod nema uspostavljenu pomoćnu knjigu stalnih sredstava, odnosno nema analitičke evidencije stalnih sredstava, što dodatno usložnjava utvrđivanje razlika, zbog čega se usklađivanje stvarnog stanja s knjigovodstvenim ne može izvršiti na razini pojedinačnog stalnog sredstva. Sve navedeno upućuje na zaključak da ne možemo potvrditi ni početna stanja stalnih sredstava i izvora sredstava na 1. 1. 2019. godine.**

Osim navedenog, Centralno povjerenstvo nije izvršilo popis obveza u iznosu od 6.913.391 KM i popis izvanbilančne evidencije u iznosu od 5.960.908 KM. Centralno povjerenstvo je u Izvješću konstatiralo samo zbirna stanja obveza i izvanbilančne evidencije, preuzeta iz bruto bilance. Nije predložena nikakva druga dokumentacija koja bi potvrdila da je popis obveza i izvanbilančne evidencije stvarno izvršen. Putem konfirmacija salda na 31. 12. 2019. godine potvrđeno je 31,3% od ukupno iskazanih obveza prema ugovornim zdravstvenim ustanovama i ljekarnama (6.570.372 KM) i 37,9% od ukupno iskazanih obveza prema materijalnim dobavljačima i dobavljačima ortopedskih pomagala (162.952 KM). Također, za popis gotovine u blagajni koja je u knjigovodstvenoj evidenciji na 31. 12. 2019. godine iskazana u iznosu od 2.020 KM, nije prezentirana popisna lista ili neka druga dokumentacija koja bi potvrdila da je popis gotovine stvarno izvršen, nego je samo u Izvješću Centralnog povjerenstva konstatirano da je gotovina na 31. 12. 2019. godine u iznosu 2.020 KM utvrđena brojanjem.

Provedenom revizijom konstatirali smo da nije proveden cjelovit popis sredstava i obveza u zakonski definiranom roku, te da popis nije proveden na način da omogući vjerodostojan temelj za usuglašavanje stalnih sredstava Zavoda. Usklađivanjem stvarnog stanja utvrđenog popisom s knjigovodstvenim stanjem utvrđene su značajne razlike za koje nije utvrđen osnov ili razlog njihova nastanka, kako bi se mogle poduzeti odgovarajuće mjere i aktivnosti, a usklađivanje vrijednosti obveza nije moglo biti ni izvršeno s obzirom na to da nije izvršen popis obveza. To nije sukladno odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH i odredbama Pravilnika o popisu imovine, potraživanja, zaliha i obveza.

Preporuke:

- *izvršiti uvid u dokumentaciju vezanu za popis stalnih sredstava i način na koji je proveden, te poduzeti odgovarajuće mjere i aktivnosti na temelju uvida;*
- *redovitim godišnjim popisom utvrditi stvarno stanje sredstava i obveza, usuglasiti stvarno stanje utvrđeno popisom s knjigovodstvenim stanjem i provesti potrebna knjigovodstvena evidentiranja za utvrđene razlike, kako je propisano odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbe o računovodstvu proračuna u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH.*

6.3 IZVJEŠĆE O NOVČANIM TIJEKOVIMA

U Izvješću o novčanim tijekovima iskazani su ukupni novčani primici u iznosu od 51.739.511 KM i ukupne novčane isplate od 48.913.982 KM, što je rezultiralo pozitivnim novčanim tijekom u iznosu od 2.825.529 KM.

Izvješće o novčanim tijekovima sačinjeno je sukladno Pravilniku o financijskom izvješćivanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH.

7. IZVANBILANČNA EVIDENCIJA

U okviru izvanbilančne evidencije, s 31. 12. 2019. godine iskazano je 5.960.908 KM. Iskazano stanje odnosi se na obveze prema FZZOIR-u, odnosno prema inozemnim nositeljima osiguranja, po temelju paušalnih naknada koje su evidentirane na temelju Izvješća FZZOIR-a o paušalnoj naknadi troškova nastalih po Ugovoru o socijalnom osiguranju između BiH i Hrvatske (iznos se odnosi na paušal za razdoblje 2001. – 2012. godine). Evidentiranje ovih obveza na izvanbilančnoj evidenciji izvršeno je na temelju odluka Upravnog vijeća. Nakon 2012. godine Zavod u knjigovodstvenoj evidenciji evidentira rashod po temelju paušala, po primitku međusobnog obračuna paušalne naknade od FZZOIR-a, koji dolazi sa zakašnjenjem od cca dvije godine. Prema Izvodu za usuglašavanje stanja na 31. 12. 2019. godine, dobivenom od FZZOIR-a, obveze Zavoda prema Hrvatskoj po temelju paušalne naknade iznose 6.177.184 KM. **Iskazivanje obveza, koje su nastale temeljem pruženih zdravstvenih usluga, na izvanbilančnoj evidenciji nije sukladno članku 55. Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH, točki 80. Računovodstvenih politika za federalne proračunske korisnike i riznicu i članku 81. Pravilnika o računovodstvu i računovodstvenim politikama Zavoda, kojima se definira da se na izvanbilančnoj evidenciji evidentiraju poslovni događaji koji nemaju izravnog utjecaja na sredstva i izvore sredstava, već samo otvaraju mogućnost za takve utjecaje u budućnosti (jamstva, mjenice, tuđa sredstva, uvjetna potraživanja i obveze).** Smatramo da prethodno navedeni način evidentiranja rashoda i obveza proizašlih iz međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju nije ispravan, te da priznavanje rashoda i obveza po temelju paušala treba evidentirati u bilančnoj knjigovodstvenoj evidenciji u obračunskom razdoblju u kojem je obveza za plaćanje i nastala, sukladno članku 59. Zakona o proračunima ŽZH i članku 16. Uredbe o računovodstvu proračuna u FBiH.

Upravno vijeće Zavoda je 28. 2. 2019. godine donijelo Odluku o raspodjeli viška prihoda nad rashodima po Financijskom izvješću za razdoblje od 1. 1. do 31. 12. 2018. godine, kojom je u članku 2. definirano da se ostvareni višak prihoda nad rashodima usmjerava za obavljanje i razvoj djelatnosti Zavoda i rezerviranje sredstava za pokriće troškova po temelju očekivanih rizika u idućim godinama. Zavod je zato 31. 12. 2018. godine „rezervirao“ dio viška prihoda nad rashodima za obveze prema FZZOIR-u po temelju paušalnih naknada prema Hrvatskoj, u iznosu od 5.960.908 KM, na način da je na teret viška prihoda nad rashodima priznao izvore sredstava rezervi. Dakle, izvršeno je samo preknjižavanje dijela viška prihoda nad rashodima s jednog na drugi konto. Daljnje aktivnosti nisu poduzimane. Posljedica navedenog je da je ukupan višak prihoda nad rashodima na 31. 12. 2019. godine precijenjen, a obveze podcijenjene najmanje za 5.960.908 KM.

8. JAVNE NABAVE

Zavod je 1. 2. 2019. godine donio Plan javnih nabava za 2019. godinu kojim se utvrđene robe, usluge i radovi koji će biti predmet nabave u 2019. godini, procijenjena vrijednost nabave, vrsta postupka, okvirni datum pokretanja postupka, okvirni datum zaključenja ugovora i izvor financiranja. Procijenjena vrijednost planiranih javnih nabava iznosila je 1.178.892 KM⁴² putem 56 postupaka, i to: četiri otvorena postupka, 13 konkurentskih zahtjeva za dostavom ponuda, 36 izravnih sporazuma, jednim pregovaračkim postupkom bez objave obavijesti i dva postupka iz Aneksa II.

⁴² Sve iskazane vrijednosti javnih nabava su s uključenim PDV-om.

Izmjena Plana javnih nabava za 2019. godinu izvršena je 10. 9. 2019. godine korekcijom procijenjene vrijednosti javnih nabava vezanih za rekonstrukciju područnih ureda, tako da je procijenjena vrijednost planiranih nabava za 2019. godinu, uključujući izmjene, iznosila 1.256.112 KM.

U Izvješću o planiranim i izvršenim javnim nabavama na 31. 12. 2019. godine navedeno je da je Zavod proveo jedan otvoreni postupak u iznosu od 157.926 KM, dva pregovaračka postupka bez objave obavijesti ukupne vrijednosti od 56.979 KM, četiri konkurentska zahtjeva za dostavu ponuda ukupne vrijednosti od 158.851 KM i 21 izravni sporazum ukupne vrijednosti od 76.252 KM, što ukupno iznosi 450.008 KM. Nerealizirane javne nabave najvećim dijelom se odnose na izdatke za rekonstrukciju koji su planirani u iznosu od 500.000 KM, a po kojima nije bilo realizacije u 2019. godini.

Izvršen je uvid u procedure nabave dva pregovaračka postupka bez objave obavijesti, ukupne vrijednosti od 56.979 KM, i četiri konkurentska zahtjeva za dostavom ponuda, ukupne vrijednosti od 129.544 KM, od kojih je jedan proveden u 2018. godini. Izvršenim uvidom konstatirali smo sljedeće:

- **kod nabave usluga nadogradnje informatičkog sustava (izrada i dogradnja aplikacija za izvješćivanje) u vrijednosti od 13.400 EUR, odnosno 26.208 KM, putem pregovaračkog postupka bez objave obavijesti**, konstatirali smo da je Ugovor zaključen 15. 1. 2019. godine, s rokom izvršenja od godinu dana. Osim dogradnje izvješćivanja, ugovorena je i usluga za dogradnju aplikacije za eksport podataka u SKBM. Ugovorena je izrada izvješća koje će koristiti određene grupe korisnika po institucijama (Federalno ministarstvo zdravstva, FZZOIR, Zavod za javno zdravstvo FBiH, SKBM, menadžment Zavoda, liječnici, medicinske sestre). Projektnim zadatkom je definirano da će korisnici u razdoblju trajanja ugovora definirati zahtjev za potrebna izvješća, a na sastancima koji će biti organizirani u tu svrhu. Ugovoreno je da će izvršitelj usluge izvršiti i korekcije na aplikacijama IZIS-a, kao dodavanje u bazu nedostajućih podataka koji su potrebni za generiranje izvješća. Također, ugovoreno je i da se izvješćivanje dogradi za funkcionalnost zapisivanja u logove podataka o korisnicima koji pokreću izvješća i s kojim parametrima. Uvidom u raspoloživu dokumentaciju konstatirali smo da u projektnom zadatku nije definiran točan broj, forma i sadržaj izvješća, te nisu bile poznate korekcije koje će biti potrebne na aplikacijama i bazi podataka, jer nisu definirani podaci koji će biti traženi na izvješćima. Praksa Zavoda je da se detaljne specifikacije i zahtjevi definiraju usmeno u tijeku realizacije. Tijekom obavljanja prethodne revizije, u siječnju 2020. godine (kada je Ugovor već istekao, te je plaćen u cijelosti), Služba za razvoj i analizu prezentirala je popis izrađenih izvješća (cca 86) koja još nisu bili podijeljena po grupama korisnika. Također, prezentirano je da su detaljne specifikacije za izvješća definirali rukovoditelj Službe za plan i analizu i zaposlenik odgovoran za IT na temelju zahtjeva sa sastanaka, iako su to trebale učiniti grupe korisnika. Zapisnik o izvršenim uslugama od 28. 4. 2020. godine ovjerili su i potpisali Zavod i izvršitelj usluga. Imajući u vidu da prije definiranja ugovornog odnosa nisu bili poznati svi elementi u pogledu količine usluga, odnosno broj i vrsta izvješća koje je trebalo izraditi, ne može se ocijeniti realizacija ugovora.
- **kod nabave usluga nadogradnje informatičkog sustava u svrhu izdavanja i korištenja smart zdravstvenih iskaznica i nadogradnje sustava za funkcionalnost kreiranja elektronskog obrasca za prijavu malignih oboljenja, u vrijednosti od 11.500 EUR, odnosno 22.492 KM, putem pregovaračkog postupka bez objave obavijesti**, konstatirali smo da je Ugovor zaključen 14. 8. 2019. godine s rokom završetka od godinu dana i plaćanjem po izvršenju usluga (člankom 4. Ugovora definirano je da korisnik prihvaća obveze da će plaćanje za korištenje ugovorenih usluga izvršiti u ukupnom iznosu od 11.500 EUR, a da će pružatelj usluga po završetku pojedinih zadataka fakturirati račune, sukladno prihvaćenoj ponudi. Uvidom u dokumentaciju konstatirali smo da je ukupna vrijednost Ugovora (22.492 KM) evidentirana u glavnoj knjizi (priznate su obveze prema dobavljaču na teret kapitalnih izdataka, te su priznata stalna sredstva i izvori stalnih sredstava) 14. 8. 2019. godine, na temelju zaključenog Ugovora.

Dobavljač je u 2019. godini ispostavio jednu fakturu na iznos od 4.500 EUR, odnosno 8.801 KM, koja je i plaćena u prosincu 2019. godine. Uz fakturu nema priloga ni specifikacije izvršenih usluga. Obavljenom revizijom konstatirali smo da je realizirana usluga izrade elektronskog obrasca za prijavu malignih oboljenja, te se faktura odnosi na tu uslugu, sukladno prihvaćenoj ponudi. Prezentiran je tiskani popunjen obrazac za prijavu malignih oboljenja, koji se automatski kreira po uspostavi dijagnoze prilikom posjete liječniku i automatski šalje Zavodu za javno zdravstvo FBiH.

Prema izjavi odgovornih osoba, dobavljač je izvršio svoje ugovorene obveze (prilagođavanje, odnosno dogradnju aplikacija), ali nam to ne mogu prezentirati jer nemaju pristup izvornom kodu. Zavod još nije definirao izgled zdravstvene iskaznice, kao ni podatke koji će biti na iskaznici. Izgled elektronske zdravstvene iskaznice definiran je federalnim propisom, kojim nije predviđena fotografija nositelja osiguranja na iskaznici, kao ni čip s podacima iz zdravstvenog kartona. Za identifikaciju osigurane osobe predviđeno je da se predočava i osobna karta osiguranika. Zavod je, po uzoru na neke zemlje (Njemačka), dodao fotografiju na dio iskaznice čiji sadržaj nije striktno određen, a kao razlog odgovorni navode da za identifikaciju uz smart karticu neće biti potrebna osobna karta. Zavod se obratio Agenciji za identifikacijske isprave, evidenciju i razmjenu podataka BiH (IDDEEA) sa zahtjevom da se fotografije preuzmu iz sustava IDDEEA, što je Agencija odbila s obrazloženjem da je fotografija biometrijski podatak i da kao takav nemaju ovlasti ustupiti ga. Nakon toga Zavod je Agenciji za zaštitu osobnih podataka u BiH poslao Upit za mišljenje, koji do okončanja ove revizije nismo zaprimili.

Rok za realizaciju ugovorenih usluga još nije istekao. Imajući u vidu da nakon definiranja izgleda smart kartice i završetka dogradnje softverskih aplikacija slijedi obiman posao izdavanja, odnosno tiskanja smart kartica (cca 80.000), što će se izvršavati u područnim uredima Zavoda, kao i vrijeme prekida u radu zbog pojave korona virusa, postoji realna mogućnost da rokovi ne budu ispoštovani.

Ne možemo potvrditi utemeljenost iskazivanja izdataka za nabavu stalnih sredstava u vrijednosti cjelokupnog Ugovora (22.492 KM) u trenutku zaključivanja Ugovora. Zaključivanjem ugovora nastao je samo obligacijski odnos pod uvjetima oko kojih su se sporazumjele obje ugovorne strane, a koji tek treba da se realizira. Navedeno nije sukladno članku 4. Ugovora, kojim je definirano da će pružatelj usluga po završetku pojedinih zadataka fakturirati račune. Ističemo da ni 31. 12. 2019. godine predmetni Ugovor nije bio realiziran u cijelosti, nego samo dio Ugovora koji se odnosi na uslugu izrade elektronskog obrasca za prijavu malignih oboljenja, te da je upitno da li će Ugovor biti realiziran u ugovorenom roku, zbog opisanih razloga.

Provedenom revizijom također smo konstatirali:

- Zavod obavlja usluge platnog prometa preko „Addiko Bank“ d.d. Sarajevo (depozitni račun, transakcijski račun, devizni račun – HRK, devizni račun – EUR) i „UniCredit Bank“ d.d. Mostar (transakcijski račun). Tri ugovora za četiri računa otvorena kod „Addiko Bank“ d.d. Sarajevo zaključena su 2008. godine, s tadašnjom „Hypo Alpe - Adria Bank“ d.d. Mostar, od kojih je jedan zaključen na dvije godine (odnosi se na transakcijski i depozitni račun), dok su dva zaključena na neodređeno vrijeme (devizni račun – HRK, devizni račun – EUR). Ugovor s „UniCredit Bank“ d.d. Mostar zaključen je 18. 10. 2001. godine na neodređeno vrijeme i bio je na snazi do 28. 11. 2019. godine, kada je zaključen novi Ugovor o otvaranju i vođenju računa i obavljanju poslova unutarnjeg platnog prometa, također na neodređeno vrijeme. Obavljanje platnog prometa vrši se uz obračun i plaćanje naknade, sukladno zaključenim ugovorima (trošak bankarskih usluga za 2019. godinu iznosio je 11.056 KM).

Zavod nije prilikom nabave usluga obavljanja platnog prometa proveo postupak javne nabave finansijskih/bankarskih usluga za potrebe Zavoda, što nije sukladno Zakonu o riznici u FBiH⁴³ i Zakonu o javnim nabavama. Osim toga, obavljanje platnog prometa preko „Addiko Bank“ d.d. Sarajevo, kod koje je otvoren i depozitni račun, vršeno je bez važećeg ugovora;

- Za troškove održavanja integralnog informacijskog zdravstvenog sustava, koji su za 2019. godinu iskazani u iznosu od 35.209 KM, nije provedena javna nabava sukladno Zakonu o javnim nabavama. Održavanje je vršio dobavljač, autor i vlasnik izvornog koda, koji je angažiran na temelju Ugovora iz 2008. godine, što je šire obrazloženo u točki 9.1 ovog Izvješća. Predmetnim Ugovorom definirana je paušalna naknada za troškove održavanja u iznosu od 1.500 EUR mjesečno (nije ugovorena cijena sata), te nije definirana količina usluga, budući da ugovorom nije definirano što će se točno i koliko održavati. Sukladno Zakonu o javnim nabavama, svaki ugovor o javnoj nabavi (ukoliko nije okvirni sporazum), između ostaloga, mora imati definiran predmet nabave (količinu), cijenu, rok trajanja. Ukoliko se radi o okvirnom sporazumu, jedino tada je dozvoljena mogućnost da ukupna količina nije poznata. Uvidom u fakture za troškove održavanja iz 2019. godine konstatirali smo da dobavljač ispostavlja mjesečne fakture iz kojih nije vidljivo kakve usluge su izvršene (fakturiranje paušalne naknade uz pozivanje na članak 2. Ugovora iz 2008. godine), niti fakture sadrže priloge, specifikacije, iz kojih bi bilo vidljivo o kakvim uslugama se radi.

Shodno navedenom, konstatirali smo da se nisu dosljedno poštovale odredbe Zakona o javnim nabavama u dijelu primjene jednog od predviđenih postupaka prilikom nabave usluga platnog prometa i održavanja integralnog informacijskog zdravstvenog sustava i sačinjavanja tehničke specifikacije.

Preporuke:

- *dosljedno se pridržavati odredbi Zakona o javnim nabavama i podzakonskih akata u dijelu sačinjavanja tehničke specifikacije i primjene provođenja postupaka;*
- *evidentiranje kapitalnih izdataka, vezanih za nadogradnju softvera, u Glavnoj knjizi vršiti temeljem vjerodostojnih knjigovodstvenih isprava i stvarno realiziranih usluga.*

9. OSTALI NALAZI

9.1 Procesi održavanja i razvoja integralnog informacijskog zdravstvenog sustava (IZIS)

Integralni informacijski sustav zdravstva (u daljnjem tekstu: IZIS) čine dijelovi: SANUS++ sustav koji podržava procese u zdravstvu ŽZH, računovodstveni sustav (RUN) i OOD sustav za obračun plaća.

SANUS++ se koristi u područnim uredima Zavoda, domovima zdravlja s područnim ambulantom i u ugovornim ljekarnama u ŽZH. SANUS++ podržava procese evidencija o osiguranicima i osiguranim osobama, procesima u domovima zdravlja, proces evidencije potrošnje lijekova s esencijalne liste i proces izdavanja ortopedskih pomagala. Putem SANUS++ razmjenjuju se podaci s informacijskim sustavima SKBM-a, Poreznom upravom FBiH, Agencijom za lijekove i medicinska sredstva BiH i poslovnim bankama. Čine ga sljedeći moduli: zzoHealth, zzoMedical, zzoPharmacy, zzoPrescription, zzoAdmin i zzo Services. Sustav obrađuje informacije u realnom vremenu (online), na mjestu nastanka. Razvilo ga je društvo „Crvena nit“ d.o.o. Stobreč, Hrvatska, u razdoblju od 2005. do 2006. godine, u više faza, što je regulirano temeljnim Ugovorom o izradi i održavanju programske aplikacije za potrebe ZZO ŽZH, br. 05-01-207/04 od 30. 12. 2004. godine (vrijednost programske osnovice od 9.000 EUR i razvoj preostalih projekata ukupne vrijednosti od 80.000 EUR) i pojedinačnim ugovorima. Zadnji ugovor za održavanje zaključen je u 2008. godini.

⁴³ „Sl. novine FBiH“, br. 26/16

U 2015. izvršena je verifikacija IZIS-a u odnosu na tehničko-tehnološku usklađenost sa županijskom regulativom o arhitekturi informacijskog sustava u zdravstvu. Nisu informatizirani laboratoriji (u daljnjem tekstu: LIS), stomatološke ambulante, kao ni HESP služba. Za informatizaciju LIS-a Zavod je razmatrao opciju kupovine gotovog softverskog paketa koji ima funkcionalnost izravnog očitavanja vrijednosti s laboratorijskog uređaja, te opciju razvoja, odnosno dogradnje u okviru IZIS-a, u kojem slučaju bi se vršio unos parametara u bazu. U odnosu na reviziju koja je provedena za 2014. godinu, u okviru IZIS-a razvijene su nove aplikacije za računovodstvo i financije – glavna knjiga i obračun i evidencije plaća, a zamijenjena je i baza podataka za navedene aplikacije (umjesto Oracle-Mongo DB).

Sustav nije dokumentiran, odnosno nema njegovog opisa, kao ni pisanih uputstava za korištenje. Sva uputstva za rad daju se usmeno. U uvjetima nedokumentiranosti teško je pratiti dogradnje sustava za nove funkcionalnosti.

Softverske aplikacije u okviru IZIS-a održava softversko društvo koje je autor i vlasnik izvornog koda i autorskih prava na aplikativnom softveru („Crvena nit“ d.o.o. Stobreč, Hrvatska). Održavanje se vrši temeljem Ugovora o održavanju programskog rješenja integralnog informacijskog sustava od 10. 6. 2008. godine, kojim je utvrđena paušalna naknada za troškove održavanja u iznosu od 1.500 EUR mjesečno. Aneks ovog Ugovora zaključen je 24. 1. 2011. godine, te se njime mijenjaju odredbe temeljnog Ugovora koje se odnose na otkazni rok. Člankom 6. Ugovora o održavanju iz 2008. godine definirano je: „U slučaju da Izvršitelj želi otkazati održavanje pored otkaznog roka iz članka 5. ovog Ugovora dužan je Naručitelju prodati izvorni softver po cijeni dva puta većoj od one koja je plaćena za izvršni kod programskog rješenja, kako bi Naručitelj mogao dalje samostalno održavati implementirano programsko rješenje.“ **Skrećemo pažnju da Zavod nije zaključio novi ugovor o održavanju IZIS-a, sukladno odredbama Zakona o javnim nabavama, uvažavajući i odredbe ostalih zakonskih propisa, odnosno da nije izvršio nabavu usluga koje su predmet Ugovora provođenjem jednog od postupaka nabave koji su predviđeni Zakonom. Također, Zavod nije prepoznao rizik da IZIS može ostati bez podrške, te nije osigurao dostupnost izvornog koda sukladno standardima, što može dovesti u pitanje funkcioniranje čitavog zdravstvenog sustava u ŽZH. Stoga smatramo važnim istaknuti da su dosadašnja (investicijska) ulaganja u softver, zaključno s 2019. godinom, iznosila cca 250.000 KM.**

Uvidom u mjesečna izvješća koja je dobavljač počeo dostavljati nakon obavljene prethodne revizije u siječnju 2020. godine, konstatirali smo da on, osim izmjena na softverskima aplikacijama, vrši poslove podrške i administriranja sustava. Tijekom revidirane godine vršena je nadogradnja IZIS-a temeljem provedena dva pregovaračka postupka bez objave obavijesti (nadogradnje aplikacija za izvješćivanje i izrada aplikacija za izdavanje i korištenje smart zdravstvenih kartica), što je šire obrazloženo u točki 8. ovog Izvješća.

Preporuke:

- ***dokumentirati IZIS u formi opisa, korisničkih pisanih uputa, te elektronskih uputa u okviru softvera;***
- ***poduzeti aktivnosti da se izvrše izmjene i dopune Ugovora o održavanju programskog rješenja integralnog informacijskog sustava sukladno odredbama Zakona o javnim nabavama i ostalih zakonskih propisa, te osigurati raspoloživost izvornog koda u slučaju izostanka podrške autora softvera, kako bi se osigurala neprekidnost procesa u zdravstvu ŽZH, koji su podržani IZIS-om.***

9.2 Sudski sporovi

Prema prezentiranim podacima, na 31. 12. 2019. godine protiv Zavoda je pokrenuto pet tužbi ukupne vrijednosti od 49.074 KM. Tužbe su pokrenule pravne osobe po temelju neizvršenog refundiranja sredstava koja su pravne osobe isplatile svojim zaposlenicima za vrijeme privremene spriječenosti za rad.

S obzirom na to da pokrenute tužbe u trenutku nastanka nemaju izravan utjecaj na pozicije u Bilanci stanja i Računu prihoda i rashoda, ali su značajne sa stanovišta budućih potencijalnih obveza, na temelju procjene ishoda sudskih sporova trebalo ih je evidentirati u okviru izvanbilančne evidencije, sukladno članku 55. Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH.

Preporuka:

- *potencijalne obveze po temelju tužbi evidentirati u okviru izvanbilančne evidencije, sukladno Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u FBiH.*

10. KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠĆA

Zavod je 23. 7. 2020. godine dostavio komentar na Nacrt izvješća o financijskoj reviziji za 2019. godinu.

U komentaru su navedene primjedbe i obrazloženja na kvalifikacije dane u Temelju za negativno mišljenje o reviziji financijskih izvješća i Temelju za mišljenje s rezervom o reviziji usklađenosti, koje se odnose na: neevidentiranje obveza temeljem paušalnih naknada reguliranih međunarodnim ugovorima o socijalnom osiguranju, zaključenim između BiH i država ugovornica; izradu i donošenje Financijskog plana za 2019. godinu i Rebalansa financijskog plana za 2019. godinu; nabavu usluga održavanja integralnog informacijskog zdravstvenog sustava i pitanje dostupnosti Odluke o dodjeli jednokratnih novčanih pomoći i grantova. Komentare na dane kvalifikacije nismo prihvatili jer nisu adekvatno obrazloženi, niti je priložena relevantna dokumentacija koja bi utjecala na izmjene nalaza u Izvješću.

U obrazloženju u vezi s neevidentiranjem obveza temeljem paušalnih naknada navedena je kronologija nastanka ovih obveza, te izražena sumnja u ispravnost utvrđenog iznosa obveza, kao i pitanje njihove zastare. S tim u vezi ističemo da Zavod, prilikom odgovora FZZOIR-u na izvode za usuglašavanje stanja na 31. 12. 2019. godine, nije osporio ove obveze u iznosu od 5.960.908 KM.

U komentaru je obrazloženo i nepostojanje knjige stalnih sredstava, nabava usluga platnog prometa i realizacija Ugovora o nabavi usluga nadogradnje informatičkog sustava od 14. 8. 2019. godine, gdje su prihvaćeni nalazi, te su navedene poduzete aktivnosti i one koje se planiraju poduzeti u narednom razdoblju kako bi se preporuke realizirale.

Rukovoditeljica Sektora
za financijsku reviziju

Mirsada Janjosić

Tim za reviziju

Marijana Milićević – voditeljica tima

Sabina Muderizović – članica tima

Derviša Harbaš – članica tima, IT revizorka

IV PRILOG: GODIŠNJA FINACIJSKA IZVJEŠĆA

Godišnje izvješće o izvršenju proračuna za 2019. godinu					
Naziv pravne osobe: Zavod za zdravstveno osiguranje Županije Zapadnohercegovačke					
Opis	Planirano	Ostvareno		Odstupanje (3-2)	Postotak (3/2x100)
		U tekućoj godini	U prethodnoj godini		
1	2	3	4	5	6
I. PRIHODI (od 1 do 16)	52.049.000	51.739.511	49.003.299	-310.189	99,40
PRIHODI OD POREZA (1+2+3+4+5+6+7+8)	49.981.500	49.504.878	47.372.161	-476.622	99,05
1. Porez na dobit pojedinca i poduzeća	0	0	0	0	0,0
Porezi na dobit pojedinaca (zaostale uplate poreza)	0	0	0	0	0,0
Porezi na dobit poduzeća	0	0	0	0	0,0
Porez na dobit banaka i drugih finansijskih organizacija i društava za osiguranje i reosiguranje imovine i osoba, pravnih osoba iz područja elektroprivrede, pošte i telekomunikacija i pravnih osoba iz područja igara na sreću i ostalih poduzeća	0	0	0	0	0,0
2. Doprinosi za socijalnu zaštitu	49.981.500	49.504.878	47.372.161	-476.622	99,05
3. Porezi na plaću i radnu snagu	0	0	0	0	0,0
4. Porez na imovinu	0	0	0	0	0,0
5. Domaći porezi na dobra i usluge	0	0	0	0	0,0
6. Porez na dohodak	0	0	0	0	0,0
7. Prihodi od indirektnih poreza	0	0	0	0	0,0
8. Ostali porezi	0	0	0	0	0,0
NEPOREZNI PRIHODI (9+10)	2.068.200	2.218.710	1.611.704	150.510	107,28
9. Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih tečajnih razlika	2.068.200	2.218.710	1.611.704	150.510	107,28
Prihodi od nefinancijskih javnih poduzeća i finansijskih javnih institucija	0	0	0	0	0
Ostali prihodi od imovine	2.068.200	2.218.710	1.611.704	150.510	107,28
Kamate i dividende primljene od pozajmica i udjela u kapitalu	0	0	0	0	0,0
Naknade primljene od pozajmica i udjela u kapitalu	0	0	0	0	0,0
Prihodi od pozitivnih tečajnih razlika	0	0	0	0	0,0
Prihodi od privatizacije	0	0	0	0	0,0
Prihodi po osnovu premije i provizije za izdatu garanciju	0	0	0	0	0,0
10. Naknade, pristojbe i prihodi od pružanja javnih usluga, kazne i drugi prihodi	0	0	0	0	0,0
Administrativne pristojbe	0	0	0	0	0,0
Sudske pristojbe	0	0	0	0	0,0
Komunalne naknade i pristojbe	0	0	0	0	0,0
Ostale proračunske naknade i pristojbe	0	0	0	0	0,0
Naknade i pristojbe po federalnim zakonima i drugim propisima	0	0	0	0	0,0
Prihodi od pružanja javnih usluga (prihodi od vlastitih djelatnosti korisnika proračuna i vlastiti prihodi)	0	0	0	0	0,0
Neplanirane uplate – prihodi	0	0	0	0	0,0
Novčane kazne	0	0	0	0	0,0
Drugi tekući prihodi	0	0	0	0	0,0
PRIMLJENI TRANSFERI I DONACIJE (od 11 do 16)	0	15.923	19.434	15.923	0,0
11. Primitveni tekući transferi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija	0	0	0	0	0,0
12. Primitveni tekući transferi od ostalih razina vlasti	0	15.923	19.434	15.923	0,0
13. Primitveni kapitalni transferi od inozemnih vlada	0	0	0	0	0,0

14.	Kapitalni transferi od ostalih razina vlasti i fondova	0	0	0	0	0,0
15.	Kapitalni transferi iz nevladinih izvora	0	0	0	0	0,0
16.	Donacije	0	0	0	0	0,0
	II. RASHODI (od 1 do 7)	51.212.700	48.075.676	46.343.944	-3.137.024	93,97
1.	Plaće i naknade troškova zaposlenih	2.010.000	1.780.166	1.824.985	-229.834	88,57
	Bruto plaće i naknade plaća	1.650.000	1.496.392	1.521.765	-153.608	90,69
	Naknade troškova zaposlenih	360.000	283.774	303.220	-76.226	78,83
2.	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	190.000	158.426	162.407	-31.574	83,38
3.	Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge	45.077.500	43.831.340	41.670.487	-1.246.160	97,24
	Cestovni troškovi	10.000	4.024	3.148	-5.976	40,24
	Izdaci za energiju	46.000	37.783	37.256	-8.217	82,14
	Izdaci za komunikaciju i komunalne usluge	60.000	44.993	45.787	-15.007	74,99
	Nabava materijala i sitnog inventara	7.370.000	6.935.969	7.728.673	-434.031	94,11
	Izdaci za usluge prijevoza i goriva	24.000	21.519	15.681	-2.481	89,66
	Unajmljivanje imovine, opreme i nematerijalne imovine	8.000	8.038	4.200	38	100,48
	Izdaci za tekuće održavanje	80.000	50.696	52.957	-29.304	63,37
	Izdaci osiguranja, bankarskih usluga i usluga platnog prometa	55.000	58.944	71.318	3.944	107,17
	Ugovorene i druge posebne usluge	37.424.500	36.669.374	33.711.468	-755.126	97,98
4.	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	1.701.000	1.531.213	1.641.355	-169.787	90,02
	Tekući transferi drugim razinama vlasti	0	0	0	0	0,0
	Tekući transferi pojedincima	1.585.000	1.487.685	0	0	0,0
	Tekući transferi neprofitnim organizacijama	40.000	38.480	27.500	-1.520	96,20
	Subvencije javnim poduzećima	0	0	0	0	0,0
	Subvencije privatnim poduzećima i poduzetnicima	6.000	5.048	2.664	-952	84,13
	Subvencije finansijskim institucijama	0	0	0	0	0,0
	Tekući transferi u inozemstvo	0	0	0	0	0,0
	Drugi tekući rashodi	70.000	0	0	0	0,0
5.	Kapitalni transferi	1.030.000	774.296	1.029.953	-255.704	75,17
	Kapitalni transferi drugim razinama vlasti	1.030.000	774.296	1.029.953	-255.704	75,17
	Kapitalni transferi pojedincima	0	0	0	0	0,0
	Kapitalni transferi neprofitnim organizacijama	0	0	0	0	0,0
	Kapitalni transferi javnim poduzećima	0	0	0	0	0,0
	Kapitalni transferi privatnim pred. i poduzetnicima	0	0	0	0	0,0
	Kapitalni transferi finansijskim institucijama	0	0	0	0	0,0
	Kapitalni transferi u inozemstvo	0	0	0	0	0,0
6.	Izdaci za kamate	400	235	14.756	-165	58,75
	Kamate na pozajmice primljene kroz Državu	0	0	0	0	0,0
	Izdaci za inozemne kamate	0	0	0	0	0,0
	Kamate na domaće pozajmljivanje	400	235	14.756	-165	58,75
	Izdaci za kamate vezane za dug po izdanim garancijama	0	0	0	0	0,0
7.	Tekuća proračunska rezerva	1.203.800	0	0	-1.203.800	0,0
	TEKUĆI SUFICIT (TEKUĆI DEFICIT) (I-II)	837.000	3.663.835	2.659.355	2.826.835	437,73
	III. TRANSAKCIJE U STALNIM SREDSTVIMA	0	0	0	0	0,0
1.	Primici od prodaje stalnih sredstava	0	0	0	0	0,0
	Primici od prodaje stalnih sredstava	0	0	0	0	0,0
	Primici od prodaje federalnih robnih rezervi	0	0	0	0	0,0
	Ostali kapitalni primici	0	0	0	0	0,0
2.	Izdaci za nabavu stalnih sredstava	800.000	139.559	21.044	-660.441	17,44
	Nabava zemljišta, šuma i višegodišnjih zasada	0	0	0	0	0,0
	Nabava građevina	0	0	0	0	0,0
	Nabava opreme	300.000	139.559	21.044	-160.441	46,52
	Nabava ostalih stalnih sredstava	0	0	0	0	0,0
	Nabava stalnih sredstava u obliku prava	0	0	0	0	0,0
	Rekonstrukcija i investiciono održavanje	500.000	0	0	0	0,0

	NETO NABAVA STALNIH SREDSTAVA (2-1)	800.000	139.559	21.044	-160.441	46,52
	A. NETO POZAJMLJIVANJE (NETO ZADUŽIVANJE) = UKUPAN DEFICIT/SUFICIT (Tekući suficit/deficit – Neto nabava stalnih sredstava)	37.000	3.524.276	2.638.310	3.487.276	9.525,07
	IV. TRANSAKCIJE U FINACIJSKOJ IMOVINI	0	0	0	0	0,0
1.	Primici od finansijske imovine	0	0	0	0	0,0
	Primljene otplate od pozajmljivanja drugim razinama vlasti	0	0	0	0	0,0
	Primljene otplate od pozajmljivanja pojedincima i neprofitnim organizacijama	0	0	0	0	0,0
	Primljene otplate od pozajmljivanja javnim poduzećima	0	0	0	0	0,0
	Primitak sredstava po osnovu udjela u dionicama javnih poduzeća	0	0	0	0	0,0
	Primitak sredstava po osnovu udjela u dionicama privatnih poduzeća i u zajedničkim ulaganjima	0	0	0	0	0,0
	Primljene otplate od ostalih vidova domaćeg pozajmljivanja	0	0	0	0	0,0
	Primljene otplate od pozajmljivanja u inozemstvo	0	0	0	0	0,0
2.	Izdaci za finansijsku imovinu	0	0	0	0	0,0
	Pozajmljivanje drugim razinama vlasti	0	0	0	0	0,0
	Pozajmljivanje pojedincima, neprofitnim organizacijama i privatnim poduzećima	0	0	0	0	0,0
	Pozajmljivanje javnim poduzećima	0	0	0	0	0,0
	Izdaci za kupovinu dionica javnih poduzeća	0	0	0	0	0,0
	Izdaci za kupovinu dionica privatnih poduzeća i udio u zajedničkim ulaganjima	0	0	0	0	0,0
	Ostala domaća pozajmljivanja	0	0	0	0	0,0
	Pozajmljivanje u inozemstvo	0	0	0	0	0,0
	B. NETO POVEĆANJE (SMANJENJE) FINACIJSKE IMOVINE (1-2)	0	0	0	0	0,0
	V. TRANSAKCIJE U FINACIJSKIM OBVEZAMA	0	0	0	0	0,0
1.	Primici od zaduživanja	0	0	525	0	0,0
	Primici od dugoročnog zaduživanja	0	0	0	0	0,0
	Zajmovi primljeni kroz Državu	0	0	0	0	0,0
	Primici od inozemnog zaduživanja	0	0	0	0	0,0
	Primici od domaćeg zaduživanja	0	0	0	0	0,0
	Primici od kratkoročnog zaduživanja	0	0	525	0	0,0
	Zajmovi primljeni kroz Državu	0	0	0	0	0,0
	Primici od inozemnog zaduživanja	0	0	0	0	0,0
	Primici od domaćeg zaduživanja	0	0	0	0	0,0
2.	Izdaci za otplate dugova	37.000	36.986	592.628	-14	99,96
	Otplate dugova primljenih kroz Državu	0	0	0	0	0,0
	Vanjske otplate	0	0	0	0	0,0
	Otplate domaćeg pozajmljivanja	37.000	36.986	592.628	-14	99,96
	Otplate unutarnjeg duga	0	0	0	0	0,0
	Otplate duga po izdatim garancijama	0	0	0	0	0,0
	Otkup duga	0	0	0	0	0,0
	C. NETO ZADUŽIVANJE (NETO OTPLATE DUGOVA) (1-2)	-37.000	-36.986	-592.103	-14	99,96
	UKUPAN FINACIJSKI REZULTAT (A+B+C)	0	3.487.290	2.046.207	3.487.290	0,0

Rukovodstvo je Godišnje izvješće o izvršenju proračuna za 2019. godinu odobrilo 28. 2. 2020. godine.

Ravnatelj
Vilson Crnjac

Bilanca stanja na 31. 12. 2019. godine			
Naziv pravne osobe: Zavod za zdravstveno osiguranje Županije Zapadnohercegovačke			
Opis	U obračunskom razdoblju tekuće godine	U istom obračunskom razdoblju prethodne godine	Postotak (2/3)x100
1	2	3	4
I. AKTIVA			
A. Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe (1+...+8)	14.870.878	18.967.834	78,4
1. Novčana sredstva i plemeniti metali	14.340.125	11.514.596	124,5
2. Vrijednosni papiri	0	0	0,0
3. Kratkoročna potraživanja	0	0	0,0
4. Kratkoročni plasmani	530.753	7.453.238	0,0
5. Financijski i obračunski odnosi s drugim povezanim jedinicama	0	0	0,0
6. Zalihe materijala i robe	0	0	0,0
7. Zalihe sitnog inventara	0	0	0,0
8. Kratkoročna razgraničenja	0	0	0,0
B. Stalna sredstva (11+14+17+18)	1.925.715	9.493.124	20,3
9. Stalna sredstva	3.021.326	10.127.686	29,8
10. Ispravka vrijednosti stalnih sredstava	1.095.611	634.562	172,7
11. Neotpisana vrijednost stalnih sredstava (9-10)	1.925.715	9.493.124	20,3
12. Dugoročni plasmani	0	0	0,0
13. Ispravka vrijednosti dugoročnih plasmana	0	0	0,0
14. Neotpisana vrijednost dugoročnih plasmana (12-13)	0	0	0,0
15. Vrijednosni papiri	0	0	0,0
16. Ispravka vrijednosti vrijednosnih papira	0	0	0,0
17. Neotpisana vrijednost vrijednosnih papira (15-16)	0	0	0,0
18. Dugoročna razgraničenja	0	0	0,0
UKUPNO AKTIVA (A+B)	16.796.593	28.460.958	59,0
II. PASIVA			
C. Kratkoročne obveze i razgraničenja (19+...+24)	6.913.391	7.722.198	89,5
19. Kratkoročne tekuće obveze	6.734.105	7.528.780	89,4
20. Obveze po osnovu vrijednosnih papira	0	0	0,0
21. Kratkoročni krediti i zajmovi	0	0	0,0
22. Obveze prema zaposlenicima	179.286	193.418	92,7
23. Financijski i obračunski odnosi s drugim povezanim jedinicama	0	0	0,0
24. Kratkoročna razgraničenja	0	0	0,0
D. Dugoročne obveze i razgraničenja (25+26+27)	0	36.986	0,0
25. Dugoročni krediti i zajmovi	0	36.986	0,0
26. Ostale dugoročne obveze	0	0	0,0
27. Dugoročna razgraničenja	0	0	0,0
E. Izvori stalnih sredstava (28+29+30+31-32)	9.883.202	20.701.774	47,7
28. Izvori stalnih sredstava	1.837.560	9.367.982	19,6
29. Ostali izvori sredstava	0	0	0,0
30. Izvori sredstava rezervi	7.895.792	7.966.651	99,11
31. Neraspoređeni višak prihoda nad rashodima	149.850	3.367.141	4,5
32. Neraspoređeni višak rashoda nad приходima	0	0	0,0
UKUPNO PASIVA (C+D+E)	16.796.593	28.460.958	59,0

Rukovodstvo je Bilancu stanja na 31. 12. 2019. godine odobrilo 28. 2. 2020. godine.

Ravnatelj
Vilson Crnjac

Izvešće o novčanim tijekovima za razdoblje izvješćivanja od 1. 1. do 31. 12. 2019. godine		
Naziv pravne osobe: Zavod za zdravstveno osiguranje Županije Zapadnohercegovačke		
Redni broj	Pozicija	Iznos u KM
1	2	3
I. NOVČANI PRIMICI		
1	Prihodi (od 2 do 6)	51.739.511
2	Prihodi od poreza	49.504.878
3	Neporezni prihodi	2.218.710
4	Tekući transferi (transferi i donacije)	15.923
5	Kapitalni transferi	0
6	Prihodi po osnovu zaostalih obveza	0
7	Kapitalni primici i transferi (8)	0
8	Kapitalni primici od prodaje stalnih sredstava	0
9	Financiranje (od 10 do 12)	0
10	Primici od financijske imovine	0
11	Primici od dugoročnog zaduživanja	0
12	Primici od kratkoročnog zaduživanja	0
13	UKUPNI NOVČANI PRIMICI (1 + 7 + 9)	51.739.511
II. NOVČANE ISPLATE		
15	Rashodi (od 16 do 21)	48.700.451
16	Plaće i naknade troškova zaposlenih	2.429.387
17	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	158.599
18	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	44.404.245
19	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	1.497.304
20	Kapitalni transferi	210.680
21	Izdaci za kamate	235
22	Kapitalni izdaci (redni broj 23)	176.545
23	Izdaci za nabavu stalnih sredstava	176.545
24	Financiranje (25 + 26)	36.986
25	Izdaci za financijsku imovinu	0
26	Izdaci za otplate dugova	36.986
27	UKUPNE NOVČANE ISPLATE (15 + 22 + 24)	48.913.982
28	NETO NOVČANI PRIMICI / ISPLATE (13 - 27) ili (27 - 13)	2.825.529
29	SALDO GOTOVINE NA POČETKU GODINE	11.514.596
	SALDO GOTOVINE NA KRAJU GODINE (28 + 29)	14.340.125

Rukovodstvo je Izvešće o novčanim tijekovima za razdoblje izvješćivanja od 1. 1. do 31. 12. 2019. godine odobrilo 28. 2. 2020. godine.

Ravnatelj
Vilson Crnjac